

Ο ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

THE ORTHODOX OBSERVER

ΤΟΜΟΣ
Γ'

ΑΡΙΘΜΟΣ
71

Ἡ ἐν Πόμφρετ Προπαιδευτικὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς.

Published Bi-weekly by the Greek Archdiocese
Publications Association

Publication Office:

240 West 23rd Street, New York, N. Y.

Editorial and Advertising Offices:

Greek Archdiocese, 25-19 30th Drive, Astoria, N. Y.

Tel. Astoria 8-1653

Yearly Subscriptions:

United States and Canada \$2.00—Foreign \$2.50

Ten Cents a Copy

Vol. III. No. 71. — November 21, 1937.

Entered as second class matter Nov. 21, 1934, at the post
office at New York, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΓΑΜΩΝ

Όνοματεπώνυμον νυμφευθέντων

Κοινότης

Τελέσας τὸν Γάμον Ἱερεὺς

Αὐγ. 16	Γεώργιος Ι. Χοντάλας	Μαρία Καραγιάννη	San Francisco, Cal.	Αἰδ. Κωνσταντῖνος Τσαπραλῆς
» 16	Στέφανος Γ. Σπάχος	Παρασκευὴ Κ. Ἐπισκόπου	Atlanta, Ga.,	Αἰδ. Πάνος Κωνσταντινίδης
» 18	Ἡρακλῆς Ν. Κορωνάκης	Sophie Boyer	Philadelphia, Pa.	Ἀρχιμ. Ἀγάπιος Γουλᾶμης
» 19	Δημ. Σ. Πετρογιαννῆς	Ἄννα Π. Πανταζοπούλου	Chicago, Ill.	Ἀρχιμ. Γαβρ. Ματθιόπουλος
» 19	Σταῦρος Γ. Αὐγουστάκης	Margaret Brozean	Boston, Mass.	Αἰδ. Βασίλειος Εὐθυμίου
» 19	Παναγιώτης Ματζοράνης	Μαρία Γ. Εξζώνη	Ambbridge, Pa.	Ἀρχιμ. Δωρόθεος Νεαμονιτάκης
» 22	Beach Terry	Ἑλένη Α. Μανιατάκη	New York City	Αἰδ. Μεθόδιος Κουκουλῆς
» 22	Νικόλαος Γ. Γκάγκουρας	Μαρία Γ. Σμυρνιάδου	Bronx, N. Y.	Αἰδ. Καλ. Χατζηλάμπρου
» 22	Γεώργιος Β. Ζερβουλᾶκος	Πελαγία Θ. Κυριακάκου	Brooklyn, N. Y.	Αἰδ. Δημήτριος Βιτσέντζος
» 22	Γεώργιος Ἐλευθερίου	Μάλαμα Κορτμᾶ	Astoria, L. I., N. Y.	Ἀρχιμ. Γερμ. Πολυξωίδης
» 22	Κωνσταντῖνος Τσέλλος	Τριανταφυλλία Ε Κατσώρη	Staten Island, N. Y.	Ἀρχιμ. Ἰωάννης Ἀσλανίδης
» 22	Γεώργιος Κ. Κονταξῆς	Σταματινὴ Ι. Σκούνα	Washington, D. C.	Ἀρχιμ. Αἰμιλιανὸς Λαλούσης
» 22	Μιχαὴλ Π. Ἐμμανουήλ	Louisiana N. Yesbik	Atlanta, Ga.	Αἰδ. Πάνος Κωνσταντινίδης
» 22	Παναγιώτης Γκέσαρης	Παναγιώτα Δημητρίου	Indianapolis, Ind.	Αἰδ. Ἰωάν. Παπαδόπουλος
» 22	Ἀγγελος Πολυχρονιάδης	Ἀσπασία Γ. Δέσβου	Boston, Mass.	Αἰδ. Βασίλειος Εὐθυμίου
» 22	Ἰωσήφ Κ. Καραμάνης	Μαγδαληνὴ Π. Πετρίδου	Boston, Mass.	Αἰδ. Βασίλειος Εὐθυμίου
» 22	Ἀλέξ. Παπούλιας	Κωνσταντῖνα Π. Κλουτσώνη	Peabody, Mass.	Αἰδ. Γεώργιος Οἰκονομίδης
» 22	Κωντῖνος Χ. Ἀνδρσαμάχος	Βασιλικὴ Δ. Βουτσινᾶ	Detroit, Mich.	Ἀρχιμ. Ἰωακείμ Δουλιγεράκης
» 22	Βασίλειος Α. Μασάντης	Μαργαρίτα Φ. Ἰορδάνου	Detroit, Mich.	Ἀρχιμ. Ἰωακείμ Δουλιγεράκης
» 22	Ἀγαμέμ. Ι. Πολιτόπουλος	Σοφία Ν. Καρακουλάκη	Jersey City, N. J.	Αἰδ. Ἀθανάσιος Κάισαρης
» 22	Ἡλίας Γ. Λεονταρίδης	Ἀμαλία Α. Ἀνδρικόπου	Toronto, Ont., Can.	Ἀρχιμ. Ἰερ. Σταύρου
» 15	Κωνστ. Κατριβάνος	Maude B. Quay	New York City	Ἀρχιμ. Δωρ. Μπουραζάνης
» 15	Εὐάγγελος Ι. Καλλιπολίτης	Κική Η. Τζανετῆ	Corona, L. I., N. Y.	Ἀρχιμ. Ἀλέξανδρος Γεροντιδάκης
» 15	Παν. Σταθόπουλος	Σταυρούλα Π. Θαλασσιζώρου	Chicago, Ill.,	Αἰδ. Νικήτας Κεσές
» 15	Εὐστράτιος Α. Κοτσανάτος	Μυροσίνη Χ. Βαίου	Lynn Mass.	Ἀρχιμ. Χριστ. Ἀργυρίδης
» 15	Κωνστ. Π. Γερδικιώτης	Evgenia Jannie Shiepe	Cleveland, Ohio	Ἀρχιμ. Χρυσόγ. Λαυριώτης
» 15	Χρυσ. Δ. Ἀθανασιάδης	Αἰκατ. Σ. Βογιατζόγλου	Reading, Penn.	Αἰδ. Γεώργιος Νάσης
» 15	Χαρῶ. Σ. Στεργίου	Παναγιώτα Γ. Κοντοπανάγου	Lynn, Mass.	Ἀρχιμ. Χριστ. Ἀργυρίδης
» 22	Χρήστος Α. Πασταλός	Ἀθηνᾶ Ι. Μαυρογιάννη	New York City	Ἀρχιμ. Δωρόθεος Μπουραζάνης
» 22	Γεώργιος Ι. Γκόνης	Ἄννα Α. Τζιμπουκίου	Chicago, Ill.	Αἰδ. Μάρκος Πετράκης
» 22	Ἰωάννης Χ. Ζαγλήφας	Ἑλένη Ι. Κονίδου	Chicago, Ill.	Αἰδ. Μάρκος Πετράκης
» 22	Κωνσταντῖνος Ν. Μανέτας	Φωτεινὴ Δ. Κόρμπου	Chicago, Ill.	Ἀρχιμ. Δανιὴλ Γαμβρίλλης
» 22	Γεώργιος Τρίκας	Ἐλευθερία Μαχαίρα	Chicago, Ill.	Ἀρχιμ. Γαβριὴλ Ματθιόπουλος
» 22	Θωμᾶς Δ. Καβαδάς	Σοφία Βασιλείου Γερμανῆς		
	(Τὸ γένος Α. Περιβολαράκη)			
» 22	Παναγιώτης Ν. Βόσσης	Ἑλένη Δ. Σουγιουπύλου	Moline, Ill.	Αἰδ. Σ. Σπυρόπουλος
» 22	Ἰωάννης Παπαγεωργίου	Μαρίνα Δ. Μανώλη	Moline, Ill.	Αἰδ. Σ. Σπυρόπουλος
» 22	Walter Robert Neidhart	Θεοδώρα Ν. Δρίτσα	Mason City, Iowa	Αἰδ. Δαμιανὸς Ζηκάκης
» 22	Νικόλαος Μ Ζούνης	Ἐλεονώρα Θ. Παπαχρήστου	Boston, Mass.	Αἰδ. Βασίλειος Εὐθυμίου
» 22	Κωνστ. Π. Δαμιανάκος	Ἑλένη Π. Τσιμικλῆ	Haverhill, Mass.	Αἰδ. Φιλ. Βλαχόπουλος
» 22	Γ. Η. Λυμπερόπουλος	Ἀγγελικὴ Π. Γεωργοπούλου	Lowell Mass.	Αἰδ. Δημήτριος Σγοῦρος
» 26	Γεώρ. Α. Σπυρόπουλος	Ἀλεξάνδρα Ε. Καταρέλου	Newark, N. J.	Αἰδ. Γεώργ. Σπυριδάκης
» 26	Γεώργ. Δ. Ἀγριππίδης	Κωστοῦλα Δ. Δροσοπούλου	Montreal, Can.	Αἰδ. Θεόδωρος Σκαρτσιάρης
» 27	William Abdalla	Ἄννα Ε. Κουδουνέλλη	Chicago, Ill.	Αἰδ. Μάρκος Πετράκης
» 28	Παναγιώτης Γ. Τήμιος	Ἑλένη Ο. Μέλλον	Hartford, Conn.	Αἰδ. Κωνστ. Χρυσανθόπουλος
» 28	Νικόλαος Γ. Δουμάκη	Ἀγγελικὴ Σ. Τσουτσούδη	Youngstown, Ohio	Αἰδ. Ἀμφιλόχιος Σαραντιδῆς
» 29	Γεώργιος Ν. Χαροκόπος	Ἰουλία Γ. Σταθάκη	Los Angeles, Cal.	Ἀρχιμ. Γερμ. Παπαπαναγιώτου
» 29	Σπυρίδων Ρούσης	Βαρβάρα Πούζακ	Philadelphia, Pa.	Ἀρχιμ. Ἀγάπιος Γουλᾶμης
» 29	Μιχαὴλ Χ. Κυμινᾶς	Εἰρήνη Δ. Μονογιούδης	New York City	Αἰδ. Νικόλαος Ἀνδρεόπουλος
» 29	Βασίλειος Κωτσανᾶς	Lillian Grol	Weirton, W. Va.	Αἰδ. Δημ. Μπούρας
» 29	Ἰωάννης Δ. Σκλημπόσιος	Ἀργυρώ Ν. Μπάμπου	Milwaukee, Wis.	Ἀρχιμ. Βενιαμίν Κόλιας
» 29	Κωνστ. Ι. Παγανιάς	Κυριακοῦλα Ρηγοπούλου	Ft. Worth Texas	Ἀρχ. Γερμ. Στεφόπουλος
	(Τὸ γένος Ράλλη)			
» 29	Λουκάς Κ. Κυριάκου -	Βασιλικὴ Π. Τριανταφυλλοῦ	Norwich, Conn.	Αἰδ. Ν. Θεοδωρίδης
» 29	Γεώργ. Κ. Καλαμαράς	Ἰουλία Θηρεσία Ι. Λολικη	Jersey City, N. J.	Αἰδ. Ἀγγελος Τσιγκούνης
			Brooklyn, N. Y.	Αἰδ. Βασίλειος Μιχαλόπουλος

Παρακαλοῦνται ὅσοι ἐτέλεσαν τοὺς γάμους αὐτῶν κατὰ τὰς τελευταίας ἐβδομάδας καὶ δὲν βλέπουν
τὸ ὄνομά των εἰς τοὺς πίνακας τούτους, νὰ εἰδοποιήσουν τὸ Γραφεῖον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, διὰ τὴν
ἐπανορθωσιν τῆς τοιαύτης παραλείψεως.

Ο ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ, ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ, 25-19 30th Drive, Astoria, L. I. N. Y.

ΕΤΟΣ Γ'. ΑΡΙΘ. 71.

Διευθυντής: Ἀρχιμ. ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ ΚΑΒΑΔΑΣ

21 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1937

Η ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΟΡΘΟΔ. ΕΛΛ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Τὰ πολιτικά τῶν τελευταίων δύο μηνῶν γεγονότα, φυσικὰ ἐπακόλουθα τῆς ταραγμένης διεθνoῦς καταστάσεως καὶ μαῦρα ἴσως προμηνύματα μεγάλων καταστροφῶν, παρεμέρισαν πρὸς στιγμὴν ἀπὸ τὴν σκηνὴν τῆς παγκοσμίου ἐπικαιρότητος τὸ ζήτημα τῆς Παλαιστίνης, τὸ ὁποῖον ἐσχάτως τόσο ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον ἔχει προκαλέσει.

Ἄλλ' εἴτε διατηρηθῇ ἡ εἰρήνη, ἡ ὁποία εἶνε κήρυγμα ἐξ Ἱεροσολύμων, εἴτε ἐξαπολυθoῦν αἱ ἀφάνταστοι ἐνὸς νέου πολέμου συμφοραί, τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν παύει νὰ ἔχῃ τὴν σημασίαν του καὶ διὰ τὰς τρεῖς θρησκείας, καὶ ἰδίᾳ τὴν Χριστιανικὴν, διὰ τoὺς λαοὺς καὶ πρὸ παντὸς τὸν Ἑλληνικόν, διὰ τὴν σήμερον καὶ ἀκόμη περισσότερον διὰ τὸ μέλλον.

Ἀπὸ ἀπόψεως διεθνoῦς τὸ ζήτημα εὐρίσκεται εἰς τὸ ἐξῆς σημεῖον.

Ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις, ὕστερον ἀπὸ εἴκοσιν ἐτῶν διοίκησιν ἐπὶ τῆς Παλαιστίνης, κατ' ἐντολὴν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, ὁμολογεῖ ἐπισήμως, ὅτι δὲν κατώρθωσε νὰ δώσῃ εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον εἰρηνικὴν διαβίωσιν μεταξὺ τῶν ἐν αὐτῇ στοιχείων καὶ μάλιστα μεταξὺ Ἀράβων καὶ Ἑβραίων, καὶ ἐξασφάλισιν ἀναπτύξεως αὐτοῦ καὶ προόδου. Ὡς θεραπείαν δὲ τοῦ κακοῦ προτείνει νὰ χωρισθῇ ἡ Παλαιστίνη εἰς ἰδιαίτερα Κράτη, Ἀραβικὸν πρὸς Ἀνατολὰς καὶ Ἑβραϊκὸν κατὰ μῆκος τῆς μεσογειακῆς παραλίας. Οἱ δὲ καθ' ἑαυτὸ Ἅγιοι Τόποι, ἤτοι Ἱεροσόλυμα, Βηθλεὲμ καὶ Ναζαρέτ, θὰ ἀπετέλουν ἰδιαίτεραν ζώνην ὑπὸ τὴν ἀπόλυτον διοίκησιν τῶν Ἀγγλῶν.

Τὸ σχέδιον τοῦτο, ἀνακοινωθὲν εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Βουλὴν πρὸ μηνός, προὔξεν ἰσχυρὰν ἀντιπαράθεσιν, μὴδὲ τῆς Ἀγγλικῆς δημοσίας γνώμης ἐξαιρουμένης. Ἐκ δὲ τῶν ἀμεσωτέρων ἐνδιαφερομένων, οἱ μὲν Ἀραβες ἐξηγέρθησαν, φθάσαντες καὶ μέχρι δολοφονίας Ἀγγλῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, οἱ δὲ Ἑβραῖοι μετὰ τὰς πρώτας διαμαρτυρίας ἀπεφάσισαν ἐν Συνεδρίῳ τῶν ἐθνικῶ ἐν Λοζάνῃ νὰ ἀποδεχθῶσι τὸ σχέδιον τῆς διαιρέσεως τῆς Παλαιστίνης.

Πῶς δὲ τὸ Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὸν Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκουν τὰ περισσότερα τῶν Προσκυνημάτων, σκέπτεται ἐν προκειμένῳ, δὲν ἔχει δημοσιευθῇ.

Καὶ ἡ μὲν ἐξέγερσις τῶν Ἀράβων συνδυασμένη μετὰ γενικώτερον Παναραβικὸν κίνημα, ἦτο ἡ ἀναμενόμενη. Ἀπορίαν προῦκάλεσεν ἐκ πρώτης ὄψεως ἡ ἀπόφασις τοῦ Ἑβραϊκοῦ κόσμου. Ἄλλ' εἶνε καὶ αὐτὴ εὐεξήγητος διὰ τοὺς γνωρίσαντας ζωὴν χωρὶς πατρίδα ἐλευθέραν. Περιπλανώμενοι ἐπὶ αἰῶνας ἀνευ ἐστίας ἰδικῆς των, χωρὶς χρώματα ἐθνικὰ καὶ σημαίαν, ἔξω ἀπὸ τὴν χορείαν τῶν ἐλευθέρων λαῶν, οἱ Ἑβραῖοι, θὰ ἔδιδον δισεκατομμύρια, ἵνα ἐπανακτήσουν τὸ θρηγνόμενον πάτριον ἔδαφος. Καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀρκοῦνται ἔστω καὶ εἰς μίαν ἐλευθέραν λωρίδα, ἐπ' ἐλπίδι ὁλοκληρώσεως εἰς τὸ μέλλον τοῦ πόθου τῆς πλήρους ἐθνικῆς ἀποκαταστάσεως ἐν τῇ Γῇ τῆς Ἑπαγγελίας.

Βεβαίως ὁ Ὁρθόδοξος Ἑλληνικὸς κόσμος, ἀπὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου διδαχθεὶς τὴν χριστιανικὴν πίστιν, πιστεύει ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γράφει περὶ τῶν ὁμοεθνῶν τοῦ Ἑβραίων ἐν τῇ πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολῇ.

Ἄλλ' ἔχομεν καὶ ἰδικόν μας πρόβλημα εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους, τὸ ὁποῖον ἀπόλυτα μᾶς ἐνδιαφέρει καὶ βαθύτατα μᾶς συγκινεῖ. Καὶ ἀνάγκη νὰ στρέψωμεν πρὸς αὐτὸ ὅλην μας τὴν προσοχήν.

Κατὰ πόσον τὸ σχέδιον τῆς Ἀγγλίας θὰ ἐφαρμοσθῇ, κανεὶς δὲν δύναται, καὶ μάλιστα μετὰ τὴν αὐξανομένην διεθνὴ περιπλοκὴν, νὰ προῖδῃ. Ἄλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει γεννᾶται τὸ ἀγωνιώδες ἐρώτημα: Συμφέρει εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ὁρθοδοξίαν ἡ ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας προτεινομένη διαίρεσις τῆς Παλαιστίνης; Καὶ ἂν τὸ σχέδιον τοῦτο πραγματοποιηθῇ, ποῖα ἀποτελέσματα θὰ προκύψουν ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν Ὁρθοδόξων ἐν Παλαιστίνῃ Προσκυνημάτων; Καὶ ποῖα θὰ ἦτο ἡ περαιτέρω τύχη καὶ σταδιοδρομία τῆς Παλαιφάτου Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος, εἰς τὴν ὁποί-

Η ΑΥΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΣ Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΡΟΠΑΡ. ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΝ ΣΧΟΛΗΝ ΜΑΣ

Εν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῇ προπαρ. σχολῇ

Ἐπιστολιώτατε Πρωτοσύγκελλε τῆς Ἀγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς
κύριε Καβάδα καὶ οἱ μαθηταὶ τῆς Προπαρσκευαστικῆς Σχολῆς, τέκνα ἐν κυ-
ρίῳ ἀγαπᾶ τῆς ἡμῶν Μετριοτήτος, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ.
Μετ' εὐχαρεσσίας ἐδεξάμεθα τὸ τηλεγράφημα ὑμῶν, δι' ὃ ὁλοθύντες ὅτι
ἐτελέσατε αὐτόθι θεολογίαν ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τοῦ θύματος ἡμῶν ὑποβάλλετε
ἡμῖν συγχαρητήριους προσήσεις.

Ἐκφράζοντες τὰς πατρικὰς εὐχαριστίας ἡμῶν ἐκ ἀφ' ὧν καὶ εὐχόμενοι
τὴν ἀνωθεν ἐνίσχυσιν ἐν ταῖς σπουδαῖς ὑμῶν, ἐπικαλούμεθα ἐφ' ὧν καὶ τὴν χά-
ριν καὶ τὸ δάκρυον ἑλεος τοῦ κυρίου.

Ῥώσ. 20. Νοεμβρίου 1937.

Εὐχαριστία
Εὐχαριστία

αν θείῳ καὶ ἀνθρωπίνῳ δικαίῳ ἀνήκουν οἱ Ἅγιοι
Τόποι; Ἀλλὰ καὶ ποία θὰ εἶνε ἡ τύχη τῆς, ἂν παρα-
μείνῃ τὸ σημερινὸν καθεστώς, ἢ ἀπὸ ἀνωτέραν βίαν
τῶν πραγμάτων ἐπιήρχετο ἄλλη λύσις ἐπὶ τοῦ ζητή-
ματος τούτου;

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἑλληνικὴ Ὁμογένεια ἐν Ἀμε-
ρικῇ, πιστὴ εἰς τὴν πατρῴαν πίστιν καὶ ἀκλόνητος ἐν
τῷ σεβασμῷ πρὸς τοὺς Ἀγίους Τόπους, ἐπιθυμεῖ νὰ
ἔχῃ μίαν ἀπάντησιν ἐπὶ τῶν ἐρωτημάτων τούτων.

Καὶ ἀπαντῶμεν, ὅτι ὅπως ἔχουσι σήμερον τὰ
πράγματα ἐν Παλαιστίνῃ καὶ ὅπως φαίνεται, ὅτι κι-
νοῦνται νὰ ἐξελιχθῶν, ἢ ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας προτει-
νομένη διαίρεσις εἶνε διὰ τὸ Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὸν
Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων ἢ ὀλιγότερον ἐπικίνδυ-
νος λύσις καὶ ἐπομένως ἢ σχετικῶς καλλιτέρα.

Καὶ περὶ τούτου θὰ ἀσχοληθῶμεν εἰς τὸ προσε-
χές.

Ἀρχιμανδ. Ἀθηνᾶ. Καβάδα

Η ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΩΣ ΔΡΑΜΑ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον κατελήξαμεν εἰς τὸ ὅτι
δὲν ἔχομεν δικαίωμα νὰ θίξωμεν ἔστω καὶ τὰς προσθήκας
παρὰ μόνον ἡ ἐπίσημος Ἐκκλησία.

Ἀλλὰ καὶ ἂν ἠθέλωμεν πάλιν νὰ ὀρίσωμεν τελείαν ὁμοι-
ομορφίαν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς Θ. Λειτουργίας θὰ εὐρι-
σκόμεθα πρὸ πολλῶν δυσκολιῶν διότι καὶ αἱ σωζόμεναι
ἀρχαιότερα πηγὰ δὲν μᾶς δίδουν τοιαύτην. Οἱ σωζόμε-
νοι κώδικες, τὰ ἀρχαιότερα ἐλατήρια καὶ ἀρχαῖα εὐχολόγια
ἔχουν ποικιλίαν τύπων. Ὁ Παναγ. Τρεμπέλας, λαμπρὸς
Θεολόγος, Γραμματεὺς τῆς μεγάλῃς Πατριαρχικῆς Ἐπι-
στημονικῆς Ἐπιτροπῆς ὑπὸ τὴν Προεδρείαν τοῦ Μητρο-
πολίτου Τραπεζοῦντος κ. Χρυσάνθου, τῷ 1932 πρὸς προ-
ετοιμασίαν καὶ κατάρτισιν τοῦ κειμένου τῶν λειτουργικῶν
βιβλίων πρὸς νεωτέραν ἔκδοσιν αὐτῶν, λέγει εἰς τὴν εἰσα-
γωγὴν τοῦ ἐπὶ τῆς ἐργασίας ταύτης ἐκδοθέντος ποιήματός
του «Αἱ Τρεῖς Λειτουργίαι κατὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις κώδικας»
τὰ ἑξῆς:

«Αἱ διαφοραί, αἱ θὰ ἐσημείουν τις μεταξὺ τῶν νεω-
τέρων ἐκδόσεων τῶν λειτουργικῶν βιβλίων καὶ τῶν πα-
λαιότερων κωδίκων καὶ εἰληταρίων δὲν θὰ ἠδύναντο μὲν
νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς θεμελιώδεις καὶ οὐσιώδεις, πλὴν
ὅμως δὲν εἶνε καὶ ἀσημάντοι..... ὡς πρὸς τὰς
τυπικὰς διατάξεις (rubriques) παρουσιάζονται μεταξὺ
τῶν παλαιότερων καὶ νεωτέρων κωδίκων ἀξιόλογοι δια-
φοραί, αἵτινες ἐνιαχοῦ μὲν καθίστανται πραγματικά,
κυρίως δὲ καὶ μάλιστα ἀφορῶσιν εἰς τὴν μορφήν καὶ
τὸν τρόπον τῆς διατυπώσεως».

Ἀκριβῶς δὲ εἰς τοῦτο ἀφορᾷ ἡ μελέτη αὕτη, διότι
πρόκειται ὅχι τόσο περὶ τῶν προσθηκῶν αἵτινες ὑπεσιῆλ-
θον εἰς τὴν διάταξιν καὶ ὅλην οἰκονομίαν τῆς Θ. Λειτουρ-
γίας ὡς δράματος, ἀλλὰ πρὸ παντὸς εἰς τὰς ὑποδείξεις τῆς
ἐκτελέσεως τοῦ ἐν λόγῳ Θείου Δράματος.

Εἰς τὸ προηγούμενον κεφάλαιον ἀπεδείξαμεν ὅτι ἡ
Θεία Λειτουργία, τὴν ὁποίαν τελοῦμεν σήμερον, ἦτο διά-
φορος κατὰ τοὺς χρόνους πρὸ τοῦ Μεγ. Βασιλείου καὶ Ἰω-
άννου τοῦ Χρυσοστόμου καὶ μεγαλυτέρα, συντομευθεῖσα
ὑπὸ τῶν δύο αὐτῶν φωστήρων κατόπιν ὅμως πάλιν
προσετέθησαν αὐθαρέτως ἢ ἀσυναίσθητως ἀρκετὰ καὶ μέ-
χρι σήμερον καὶ οὕτω ἔγινε πάλιν ἐκτενής.

Θέλων νὰ κατανοηθῇ τοῦτο καλῶς διὰ τοὺς λόγους τοὺς
ὁποίους ἀνέφερα εἰς τὴν σημ. τοῦ προηγουμένου κεφαλαί-
ου, παραθέτω ὡς ἐπιβεβαιώσιν καὶ ἄλλην σύστασιν τοῦ
Σεβασμωτ. πρώην Καισαρείας Ἀμβροσίου, ὅστις ἐνέκυ-
ψεν εἰς τὴν ἐργασίαν αὐτὴν εἰδικῶς καὶ ἐξέδωκε τὸ δίτο-
μον ἔργον του.

Ἐν σελ. δ' τοῦ Α' τόμου του λέγει τὰ ἑξῆς:

«Ἡ Ἐκκλησία ἡ ὁποία κανὼνται, ὅτι διετήρησεν ἀλώ-
βητον τὴν Ἀποστολικὴν παράδοσιν τὴν παρὰ τῶν θείων
τῆς Ἐκκλησίας Πατέρων καὶ διδασκάλων αὐτῇ διαπα-
στευθεῖσαν, σεβομένη ἑαυτὴν ὀφείλει ἀπορρίπτουσα ὅ,τι
καινοσπουδία ἐπίμεμπτος, κενοδοξία κακόςινος καὶ ἀμα-
θία στυγερά εἰς χρόνους ἀρχαιότερους προσεκόλαψαν
αὐτῇ, νὰ προσέλθῃ ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀδελφῶν Ἐκκλη-
σιῶν ἱματισμὸν νεότευκτον μὲν, ἀλλὰ τὴν ἀρχαιότητα
διαπλυσθεῖσαν ἀπεικονίζοντα.

Ἡ ἀπόκρισις λέξεων ξένων τῇ Ἑλληνίδι φωνῇ καὶ
ἀκαταλήπτων τῷ πλήθει τῶν πιστῶν, ἡ διαφορομένη

ἐννοίαν ἔχουσιν, ὁ ἐξοβελισμὸς ὅλων ἐκείνων, ὅσα ἀπολυταρχικαὶ ἀρχαὶ βασιλείων καὶ Πατριαρχῶν, ... ἐπέβαλλον ἐν τῷ τελετουργικῷ τῆς Ἐκκλησίας μέρει ..... ὁφείλει νὰ ἀποτελέσῃ τὸ ἀντικείμενον τῆς σκέψεως καὶ ἐνεργείας ἐκείνων, οἵτινες τὴν μεταρρυθμίσιν ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀκολουθίαις καὶ τελεταῖς τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, ἐπιζητοῦσι καὶ διώκουσιν».

Μὲ αὐτὰ ὁ πολυμαθὴς συγγραφεὺς τοῦ διτομίου ἔργου: «Αἱ ἀρχαιότεραι καὶ αἱ σύγχρονοι Λειτουργίαι» Μητροπολίτης πρώην Καισαρείας Ἀμβρόσιος ὑποδεικνύει τὴν ἀνάγκην τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν λειτουργικῶν μας βιβλίων· παρὰ ταῦτα τονίζω καὶ πάλιν, ὅτι, ὁσηδήποτε καὶ ἂν εἴνε ἡ ἀνάγκη αὕτη περικυτῆς τῶν ἀνθαιρέτως προστεθέντων καὶ ἐπανορθώσεως τῆς Θ. Λειτουργίας εἰς τὸν κατὰ τὸν 8ον τὸ βραδύτερον αἰῶνα, αὕτη πρέπει νὰ γίνῃ μόνον διὰ τῆς ἐπιτήμου Ἐκκλησίας ὁλοκληρου τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἐνῷ δὲ λέγω ταῦτα, ἔχω διάφορον γνώμην περὶ τοῦ καθορισμοῦ τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ τελεῖται ἡ Θ. Λειτουργία εἰς τὰ καθ' ἑκαστα μέρη αὐτῆς καὶ ἐν τῷ συνόλῳ.

Εἶνε ἀπολύτως βέβαιον καὶ αὐτοφανερόν ὅτι σήμερον δὲν ὑπάρχει ὁμοιομορφία εἰς τὸν τρόπον τῆς ἐκτελέσεως τῆς Θ. Λειτουργίας, οὔτε εἰς τὰς ἐθνικάς Ἐκκλησίας τῆς Ὁρθοδοξίας μεταξὺ τῶν (Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῶν λοιπῶν Πατριαρχείων, τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ρουμανικῆς, Σερβικῆς, Πολωνικῆς κλπ.) ἀλλ' οὐδὲ καὶ μεταξὺ τῶν Ἱερέων ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ κλίματος, μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἐθνικῆς ἡ τοπικῆς Ἐκκλησίας. Τοῦτο συμβαίνει καὶ εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς ἀκολουθίας.

Καὶ πάλιν πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τούτου παραθέτω ὅσα ὁ ἀνωτέρω συγγραφεὺς λέγει ἐν σελίδι 20.

«..... σήμερον μεταξὺ θυγατρὸς καὶ μητρὸς Ἐκκλησιῶν, τῆς Ρωσικῆς καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, δηλαδή, ἐν τῇ διατάξει ἐνίων ἀκολουθιῶν καὶ τελετῶν εὐρισκόμεθα ἐν οὐκ τυχαίᾳ διαφορᾷ, καίτοι κατ' οὐσίαν ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ἐπιτελοῦμεν. Ὁ τὰς μεμονωμένας δὲ παροικίας τῶν τῆς ἐσπερίας μεγάλων πόλεων ἐπισκεπτόμενος καὶ τὰς τυπικὰς διατάξεις τῶν παροικιῶν τούτων περὶ κηδεῶν λ. χ. βλέπων, ἐξίσταται καθορῶν τὴν μεγίστην τούτων διαφορὰν, πρὸς τὰς τοιαύτας τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας αἱ ἐν λόγῳ παροικίαι, οὐ μόνον θυγατέρες ἀλλὰ καὶ ἐξαρτήματα τέλεια κανονικῶς ὑπάρχουσι.....»

Μεταξὺ λοιπὸν τῶν Ἐκκλησιῶν, πολλάκις δὲ ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ κλίματος, ὑπῆρξε διαφορὰ ἐν τῇ διατάξει τοῦ τρόπου τῆς τελέσεως τῆς Εὐχαριστίας.....».

Δικαιολογεῖται δὲ πλήρως τοῦτο καὶ ἀπὸ καλαισθητικῆς ἀπόψεως. Διότι ὁ τρόπος τῆς τελέσεως τῆς Θείας Λειτουργίας ὡς δράματος, ὅπως καὶ πράγματι εἶνε, δὲν εἶνε ζήτημα νεκρᾶς στερεοτύπου ἐκτελέσεως· εἶνε ζήτημα καλλιτεχνίας καὶ συνεπῶς καλαισθησίας, τῆς ὁποίας τὸ αἶσθημα οὔτε εἶνε κοινὸν δι' ὅλους τοὺς λαοὺς οὔτε καὶ νοεῖται κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ἀπὸ ὅλων.

Πολὺ ὀρθῶς δὲ ὁ ἴδιος, ἀνωτέρω, συγγραφεὺς λέγει εἰς τὴν 17 τοῦ Α' τόμου τὰ ἐξῆς:

«Τολμηρότερον εἶνε τὸ νὰ δεχθῇ τις τὸ αὐτὸ καλαισθητικὸν αἶσθημα ἐμφυλοχωρῶν καὶ ὑπάρχον μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Ἰουδαίων, Μακεδόνος καὶ Καρδούχου, Ρωμαίου καὶ Αἰθίοπος, Μικρασιάτου καὶ Ἀφροῦ, Νησιώτου καὶ Ἰνδοῦ, Αἰγυπτίου καὶ Γαλάτου ἢ Σάξωνος» (προσθέτω δὲ καὶ ἐγὼ Ρώσσου, Βουλγάρου, Σέρβου, Ἀλβανοῦ, Ρωμίου καὶ Σύρου.)

(Συνέχεια εἰς τὸ ἐπόμενον τεῦχος)

ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΡΑΣΙΝ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΔΙΟΙΚ.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΦΙΛΟΠΤΩΧΩΝ

ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ

Κατὰ τὸν Ὀκτώβριον μῆνα ἔλαβον χώραν ἀρκεταὶ συνεδριάσεις τοῦ Κεντρικοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀδελφότητος μετὰ τῶν Φιλοπτῶχων Τμημάτων Νέας Ὑόρκης διὰ τὸν ἐορτασμὸν καὶ πάλιν ἀπὸ κοινοῦ τῆς Ἀγιοθαυλόπληκτος. Ἐν παραδειγματικῇ ὁμονοίᾳ τὸ Κεντρικὸν Διοικητικὸν Συμβούλιον καὶ τὰ 12 Τμήματα τῆς Νέας Ὑόρκης συνεζήτησαν καὶ ἀπεφάσισαν, ὅπως δοθῇ ἡ ἐορτὴ τῇ 26ῃ Δεκεμβρίου εἰς τὴν περικαλλῇ αἴθουσᾳ τοῦ Hotel Commodore μὲ πρόγραμμα καλλιτεχνικὸν καὶ μὲ τὰ πατροπαράδοτα κάλλαντα.

Τὸ Κεντρικὸν Διοικητικὸν Συμβούλιον συνεπληρώθη ἀπὸ τὰς ἐξῆς Εὐγενεστάτας Κυρίας ἐκ τῆς σειρᾶς τῶν ἐπιλαχουσῶν, ἧτοι Δέσποιναν Βλαχάκη, Μαριάνθη Λογοθέτη, Ἀκίμ Φινάλη, Ζαφειρῶ Σεραγιώτη, αἵτινες καὶ μετὰ μεγάλης εὐχαριστήσεως ἀπεδέχθησαν τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην.

Κατὰ τὸν μῆνα Ὀκτώβριον τρία ἀκόμη νέα Φιλόπτωχα Τμήματα διοργανώθησαν καὶ ἀνεγνωρίσθη ὁ Σύλλογος τῶν Δεσποινίδων τοῦ Ἁγίου Νικολάου εἰς Thompsonville, Conn. ὑπὸ τῆς Φιλοπτῶχου Ἀδελφότητος.

Ἐπίσης κατὰ τὸν μῆνα Ὀκτώβριον κατωρθώθη μέσον τοῦ Γραφείου ἡ παλινόσθησις εἰς Ἑλλάδα τριῶν ἀπόρων ὁμογενῶν δωρεὰν καθ' ὁλοκληρίαν. Ἐπίσης ἀρκεταὶ οἰκογένειαι ἐβοηθήθησαν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἔλαβον Relief μέσον τοῦ Κεντρικοῦ Γραφείου τῆς Ἀδελφότητος. Τὸ Γραφεῖον τοῦτο ἤρχισεν ὡσαύτως τὴν νέαν δρᾶσιν διὰ τὴν περισυλλογὴν ὀρφανῶν Ἑλληνοπαίδων ἀπὸ τὰ διάφορα Ὀρφανοτροφεῖα καὶ τὴν τοποθέτησιν αὐτῶν εἰς Ἑλληνικὰς οἰκογενείας.

Μετὰ πάσης μεγαλοπρεπείας, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου ἐπανηγυρίσθη ἡ ἐορτὴ τῆς Φιλοπτῶχου Ἀδελφότητος κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων Κοσμά καὶ Δαμιανοῦ, τῇ 7ῃ Νοεμβρίου, εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν Νέας Ὑόρκης, συλλειτουργούντων τοῦ Αἰδес. Πρωτόπαππα κ. Μεθοδίου Κουρκουλή καὶ τοῦ Πανοσιολ. κ. Εἰρηναίου Τσουρουνάκη καὶ τῶν διακόνων κ. Μαξίμου Νιτσιώτη καὶ κ. Ναοῦμ Τζαμπάζογλου.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐγένεν καὶ ἡ ὁρκωμοσία τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Φιλοπτῶχου Ἀδελφότητος τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ.

ΣΟΒΑΡΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Η ΤΟ ΚΑΙΡΟΣ ΠΛΕΟΝ

Τηλεγράφημα ἐξ Ἀθηνῶν ἔφερε τὴν εἰδησιν, ὅτι τὸ Συνέδριον τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὸν παρελθόντα Ὀκτώβριον ἀπεφάσισε τὴν ἵδρυσιν Ἐφημεριακῶν Σχολῶν εἰς ἐκάστην Μητρόπολιν, συνάμα δὲ καὶ Θεολογικῶν Φροντιστηρίων, διὰ τὸν πληρέστερον καταρτισμὸν Ἱεροκηρύκων.

Τηλεγραφικῶς διαβιβασθεῖσα ἡ εἰδησις δὲν ἦτο φυσικὰ δυνατόν νὰ μᾶς πληροφορήσῃ καὶ διὰ τινὰς λεπτομερείας ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τούτων, διὰ τὴν ὑπάρχῃ θεβαιότητι, ὅτι τὰ κατὰλληλα μέτρα ἔχουν ληφθῇ πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν ἀποφάσεων τούτων.

Ὅτι πρὸς εὐχερηστοτέραν ἐκδήλωσιν τοῦ ἱερατικοῦ ὑπουργήματος εἰς τε τὸ κήρυγμα καὶ τὴν ἐφημεριακὴν δρασίαν ἐν Ἑλλάδι, θὰ ἔπρεπε πρὸ πολλοῦ ἦδη νὰ εἶχον ληφθῇ μέτρα, οὐδὲ ἡ ἐλαχίστη ἀμφιβολία ὑπάρχει.

Εἶνε ἀδύνατον νὰ νοηθῇ εἰς τὴν σύγχρονόν μας ἐποχὴν Κλήρος ἐφημεριακός, ὅστις δὲν κατέχει τὰ ἀπαραίτητα προσόντα τοῦ ὑπουργήματός του. Δὲν ἔχομεν θεαίως τὴν ἀπαιτήσιν ὁλόκληρος ὁ ἐνοριακὸς Κλήρος νὰ ἀπαρτίζεται ἀπὸ διπλωματούχους τῆς Θεολογίας καὶ συγγραφεῖς καὶ μὲ μόρφωσιν φιλοσοφικὴν. Εἶνε ὅμως ἀπαραίτητον, οἱ κληρικοὶ νὰ κατέχουν τὰ ἐφόδια τῶν ὁποίων ἀναποδράστως θὰ κάμῃ ἕκαστος ἐφημέριος χρῆσιν εἰς τὴν ἐνοριακὴν τοῦ ὑπηρεσίαν.

Δὲν ἀρνούμεθα ὅτι ὑπάρχουν καὶ Ἱερεῖς οἱ ὅποιοι δὲν ἔχουν μὲν σχολικά, ἐκπαιδευτικά προσόντα, ἔχουν ὅμως ἐπαινετωτάτην φιλομάθειαν, παρατηρικότητα, εὐσέβειαν, ἐνεργητικότητα καὶ κυριολεκτικῶς διατρέπουσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν των.

Ἄλλ' οὔτε αὐτὸ δύναται νὰ θεωρηθῇ γενικῶς κανὼν, οὔτε καὶ πάντοτε ἡ μεμονωμένη μερικῶν Ἐφημεριῶν ἀξιόπαινος δρᾶσις, στηριζομένη εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν των, εἶνε δυνατόν νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς θρησκευτικὰς, ἠθικὰς, καὶ κοινωνικὰς ἀνάγκας τοῦ Χριστεπανώνιμου πληρώματος.

Συστηματικὴ διδασκαλία εἰς ἐφημεριακὰς σχολὰς μετὰ τὴν ἀποφοίτησιν ἀπὸ Ἱερατικὰς, Ἐκκλησιαστικὰς ἢ Πανεπιστημιακὰς Σχολὰς καὶ ἐσκεμμένα καὶ κατόπιν πείρας ὑποδείξεις εἰς τοὺς φοιτῶντας εἰς αὐτάς, θὰ συντονίζουσιν τὰς δυνάμεις τῆς Ἐκκλησίας πρὸς καταπολέμησιν τῆς θρησκευτικῆς ἀδιαφορίας, τῆς ἀχαλινώτου συγχρόνου τάσεως πρὸς ὑπερκορεσμὸν σωματικῶν ἢ κοσμικῶν ἀπολαύσεων, αἱ ὁποῖαι συντρέχουσιν τὸν ὑψηλὸν προορισμὸν τοῦ ἀνθρώπου καὶ καταβιάζουσιν αὐτὸν εἰς κτηνώδη θέσιν καὶ πρὸς κατεύθυνσιν τῆς σκέψεως καὶ ψυχῆς τῶν πιστῶν εἰς σφαίρας ἀνωτέρας πνευματικῆς ζωῆς καὶ ὑγιεῖς κοινωνικῆς προόδου.

Διὰ τὴν ἵδρυσιν τοιούτων πνευματικῶν φυτωρίων διὰ τὸν ἐνοριακὸν Κλήρον ἢ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἔλαβε καὶ ἄλλοτε ἀποφάσεις, δυστυχῶς ὅμως ἀπέμειναν ἀπραγματοποίητοι· διότι ὅλα αὐτὰ τὰ μέτρα ἔχουν ἀνάγκην θυσῶν ὑλικῶν, ἔχουν ἀνάγκην οἰκονομικῶν ἐνισχύσεων, τὰς ὁποίας μόνῃ ἡ Κυβέρνησις ἔχει δύναται νὰ παράσχῃ.

Μὴ ὑπαρχούσης δ' ἄλλοτε οὐσιαστικῆς ἀντίληψως ἐκ μέρους τῶν Κυβερνήσεων, αἱ ἀποφάσεις αὐτὰς ἔπιπτον εἰς χάος λήθης. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ὑπάρξῃ τοιαύτη ἀντίληψις, πάλιν, μονομερῶς παρεχομένη οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις πρὸς ἵδρυσιν

σιν σχολῶν καὶ φροντιστηρίων, δὲν θὰ συμβάλῃ διόλου εἰς σωτηρίαν τῆς καταστάσεως, διότι τὸ κύριον πρόβλημα: «Ἡ οἰκονομικὴ ἐξασφάλισις τῶν Ἐφημεριῶν» μένει εἰσέτι ἄλυτον δυστυχῶς. Καὶ διὰ τὴν ἀπόντησιν Κληρικῶν, οἱ ὁποῖοι νὰ ὑποβάλλωνται εὐχαρίστως εἰς τὰς ὑποχρεώσεις φοιτήσεως των εἰς τὰς Ἐφημεριακὰς Σχολὰς καὶ Θεολογικὰ φροντιστήρια, αὐτὸ εἶνε ἀπαραίτητον.

Δυστυχῶς ἐὰν ἐξαίρεσωμεν τὸν ἐνοριακὸν Κλήρον τῆς Πρωτευούσης, τοῦ Πειραιῶς καὶ ὀλίγων ἀκόμῃ μεγάλων πόλεων τῆς Ἑλλάδος, ὁ ὁποῖος, δὲν δυνάμεθα νὰ ἀρνηθῶμεν ὅτι ἀμειβεται ἐπαρκῶς, ὅλος ὁ ἄλλος ἐνοριακὸς Κλήρος τῆς Ἑλλάδος εὐρίσκεται σχεδὸν ἀμισθος καὶ δυστυχῶς ἐξαιρουμένων ἐκείνων οἵτινες κέκτηνται ποίαν τινα ἰδιωτικὴν των περιουσίαν κληρονομικῶς.

Πῶς λοιπὸν θὰ δυνηθῇ νὰ λυθῇ πρῶτον τὸ ζήτημα τῆς μισθοδοσίας τοῦ ὅλου ἐνοριακοῦ Κλήρου, οὕτως ὥστε νὰ ἔχῃ κάποιαν σκοπιμότητα ἡ ἵδρυσις Ἐφημεριακῶν Σχολῶν εἰς τὰς διαφόρους Ἱερὰς Μητροπόλεις, δὲν γνωρίζομεν. Ἐκεῖν τὸ ὅποιον γνωρίζομεν εἶνε ὅτι καταβάλλεται προσπάθεια ἀρκετὴ ἐκ μέρους τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως καὶ ὁλόκληρος Ἐπιτροπὴ ἀξίων Ἱεραρχῶν καὶ ἱκανῶν Ἐπιστημόνων ἔχει ἀναλάβει νὰ φέρῃ εἰς αἴσιον πέρας τὰ ἐν λόγῳ ζήτῃμα. Κατὰ πόσον τοῦτο θὰ ἐπιτευχθῇ καὶ πότε, εἶνε ἄγνωστον τοιλάχιστον εἰς ἡμᾶς.

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Ὁρθόδοξος Παρατηρητὴς εἶνε ὄργανον τῆς ἐν Ἀμερικῇ Ὁμογενείας καὶ τῆς Ὁρθ. Ἐκκλησίας αὐτῆς, δὲν εἶνε ἄσκοπον νὰ ἐξετάσωμεν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς τὰ ἐδῶ πράγματα.

Ζήτημα τοιοῦτο μισθοδοσίας τοῦ Κλήρου τόσῳ ζωτικὸν δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν ἐν Ἀμερικῇ Ἑλλήν. Ἐκκλησίαν. Πιθανὸν μὲ τὰς σημερινὰς οἰκογενειακὰς ὑποχρεώσεις τοῦ Ἐφημεριακοῦ ἡμῶν Κλήρου καὶ τὴν ὑψοσὶν τῆς τιμῆς τῶν εἰδῶν τῆς ζωῆς, ἀρκετοὶ ἐκ τῶν Ἐφημεριῶν οἱ ὁποῖοι δὲν ἀμειβονται ἐπαρκῶς, νὰ εὐρίσκωνται εἰς οἰκονομικὰς δυσχερείας. Ἀλλὰ δέον νὰ μὴ λησμονῶμεν ὅτι κυρία αἰτία τοῦ κακοῦ εἶνε ἡ προηγηθεῖσα ἐπταετὴς δυσπραγία τῆς χώρας ταύτης. Ἐλπίζομεν δὲ καὶ πιστεύομεν ὅτι ἅμα αἱ Κοινότητες μας ἀνανήψουν ἀπὸ τὴν πῆσιν τῶν ἐξόδων των, τὰ ὁποῖα ἀμυλλῶνται εἰς μέγεθος πρὸς τὰ σημερινὰ ἔσοδά των, θὰ φιλοτιμηθῶσιν νὰ ἀμείψουν τοὺς καλοὺς ἐργάτας των, τοὺς Ἐφημερίους των, ἐπαρκέστερον. Αὐτὸ δὲ θὰ εἶνε καὶ ἰδικὴ των ὑπερηφάνεια διότι ἡ κακομοιρία τῆς ζωῆς τοῦ ἱερέως μας, καταφανὴς γενομένη εἰς τὰ ὅμματα τῶν ξένων, καταρρίπτει εἰς τὴν συνείδησιν των τὴν ὅλην Κοινότητα καὶ ὅχι ὀλιγώτερον ἢ ἕκαστον μέλος αὐτῆς.

Δὲν παραλείπομεν δὲ νὰ τονίσωμεν καὶ τὸ ὅτι ἡ μὴ τελεία ὀργάνωσις ἀκόμῃ τινῶν ἐκ τῶν Κοινοτήτων μας μὲ τὸ σύστημα τῆς ὑποδείξεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, συμβάλλει πολὺ εἰς τὴν ὁπωσδήποτε καχεξίαν αὐτῶν.

Οὕτω πραγματικῶς ζωτικὸν οἰκονομικὸν πρόβλημα διὰ τὸν ἐν Ἀμερικῇ Κλήρον μας δὲν παρουσιάζεται ὡς ἐν Ἑλλάδι. Οἱ ἐκ τῆς Νέας Γενεᾶς σπουδάζοντες εἰς τὴν Προπαρασκευαστικὴν Θεολογικὴν Σχολὴν καὶ μετεκπαιδευόμενοι εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐπιστρέφοντες εἰς τὴν Ἀμερικὴν δὲν θὰ ρηττωνται εἰς τὸ ἀβέβαιον εἰς τὸ ὅποιον ρίπτονται ἀκόμῃ οἱ ἐν Ἑλλάδι συνάδελφοί των. Ἐδῶ ἐπιστρέφοντες θὰ εὐρίσκουν ἐτοιμὴν ἔμμοσθον θέσιν, τὴν ὁποίαν θὰ ἔχῃ ἐξησφαλισμένην δι' ἕνα ἕκαστον ἢ Ἀρχιεπισκοπὴ καὶ ὁ μισθὸς θὰ δίδεται εἰς αὐτοὺς ἀνελλιπῶς. Καὶ τοῦτο θεβαίως εἶνε μέγα εὐεργέτημα, διότι ἐὰν εἴμεθα εἰλικρινεῖς, ὀφείλομεν

Χρόστον Κ. Πάππα
Ειδ. Γραμματέως τοῦ Τμήματος
τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων

ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΩΝ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Οἱ γονεῖς συμπαθοῦν τὴν ἐργασίαν τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου. Ἀπὸ 122 Σχολεία ἔχομεν πληροφορίας ὅτι ἀγαποῦν τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον. Εἰς 31 Σχολεία οἱ γονεῖς μετρίως ἐνδιαφέρονται καὶ μόνον εἰς 10 δὲν δεικνύουν ἐνδιαφέρον. Πιθανὸν εἰς τὰ 10 αὐτὰ Σχολεία νὰ μὴ εἶχαν τὴν εὐκαιρίαν οἱ γονεῖς νὰ γνωρίσουν ποίους σκοποὺς ἐπιδιώκει καὶ πόσα εἴμπορεῖ νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον.

Οἱ ἄλλοι Χριστιανοὶ τῶν Κοινοτήτων ἐνδιαφέρονται διὰ τὰ Κατηχητικὰ Σχολεία; Ὅσοι δὲν ἔχουν παιδιὰ σχολικῆς ἡλικίας, ὅσοι ἐμεγάλωσαν τὰ ἰδικὰ των, δείχνουν ἀρκετὸν ἐνδιαφέρον διὰ τὰ Κατηχητικὰ Σχολεία; Αἱ πληροφορίες μας μαρτυροῦν ὅτι εἰς 100 Σχολεία οἱ ἄλλοι Χριστιανοί, ἐξαιρουμένων τῶν γονέων, ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν λειτουργίαν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων! Τὰ ἐνδιαφέρον αὐτὸ μάλιστα τῶν μητέρων πρέπει καὶ θὰ καταστῇ γενικόν.

Ποῦ λειτουργοῦν τὰ Κατηχητικὰ μας Σχολεία; Τὰ Σχολεία μας αὐτὰ λειτουργοῦν εἰς τὰς Αἰθούσας τῶν Ναῶν καὶ τῶν Σχολείων μας. Εἰς τὰς Ἐκκλησίας μας, ὅπου ὑπάρχουν αἰθούσαι λειτουργοῦν εἰς αὐτὰς τὰ περισσότερα, μετ' ἐκκλησιασμὸν τῶν παιδιῶν εἰς τὸν παρωκείμενον ἢ ἄνω κείμενον Ναόν. Πολὺ καλὰ μποροῦν νὰ ἐργασθῶν τὰ Σχολεία μας εἰς τὰς Ἐκκλησίας μας, πού ἔχουν πολλὰς μικρὰς αἰθούσας, δωμάτια, καὶ ἀρκετὸν κατηχητικὸν προσωπικόν.

Τὰ περισσότερα Κατηχητικὰ μας Σχολεία λειτουργοῦν

νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἴσως ὀλίγοι ἐκ τῶν ἐπιστημόνων, οἵτινες ἐξέρχονται ἀπὸ τὴν Νέαν Πενεάν μας ἐν Ἀμερικῇ, κατορθώνουν ἀπὸ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἐξασκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματός των νὰ ἐξασφαλίσουν μίαν πρόσδοδον ἀνταποκρινομένην εἰς τὰ ἀπαράτητα ἔξοδα των.

Ἐνῷ δὲ ἡ οἰκονομικὴ ἐξασφάλισις τῶν μελλόντων Ἱερέων μας ἐν Ἀμερικῇ εἶνε ἀπολύτως ἡγγυημένη, ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς διὰ τῆς ιδρύσεως τῆς Προπαρασκευαστικῆς Σχολῆς ἐπιτυγχάνει καὶ ἐκεῖνο περὶ τοῦ ὁποίου κατὰ τὰς εἰδήσεις μας ἀπεφάσισεν ἐσχάτως ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Εἰς τὸ πρόγραμμα τῶν διδασκῶν μαθημάτων τῆς Σχολῆς εἶνε καὶ τὰ πρακτικὰ μαθήματα ἐφημεριακῆς πράξεως ἐκ τῶν ὁποίων ὀλίγα μὲν θὰ διδασκῶσι τὸ πρῶτον ἔτος, τὴν ὅλην δὲ σειρὰν κατὰ τὸ δεῦτερον. Διότι δὲν εἶνε δυνατὸν ἡ οἰκοδομὴ νὰ ἀρχίσῃ ἀπὸ τὴν σκεπὴν.

Σήμερον κυρίως προέχει ἡ διαπαιδαγώγησις τῶν τροφίμων αὐτῆς εἰς κατευθύνσεις σκέψεων καὶ αἰσθημάτων ἐξυπηρετικῶν τοῦ ὑψηλοῦ ὑπουργήματος εἰς ὃ προορίζονται καὶ ἡ κατάκτησις τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης εἰς τὴν ὁποίαν δυστυχῶς ὑστεροῦν ἀρκετά. Ὅλα αὐτὰ τὰ εὐεργετήματα πρέπει νὰ λάβουν σοβαρῶς οἱ Ἕλληνες γονεῖς ἐν Ἀμερικῇ καὶ νὰ διαθρέψουν εἰς τὰς καρδίας τῶν υἱῶν των τὸν εὐγενῆ πόθον νὰ ἐξυπηρετήσουν τὴν Ἐκκλησίαν μας ὡς Ἐφημέριοι, ὧν τὸ μέλλον ἡθικῶς καὶ ὑλικῶς εἶνε ἐξησφαλισμένον.

τὴν Κυριακὴν. Ἑκατὸν Σχολεῖά μας λειτουργοῦν τὴν Κυριακὴν, 53 τὸ Σάββατον καὶ 10 ἄλλην ἡμέραν. Εἴμεθα τῆς γνώμης ὅτι τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα πρέπει νὰ λειτουργοῦν τὴν Κυριακὴν διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους:

1.—Τὴν Κυριακὴν πρῶτ' λειτουργοῦν τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ὀνομάζονται καὶ SUNDAY SCHOOLS.

2.—Ἡ Κυριακὴ πρέπει νὰ χαραχθῇ εἰς τὴν ψυχὴν τῶν παιδιῶν ὡς Ἡμέρα ἀφιερωμένη εἰς τὸν Κύριον. Νὰ συνηθίσουν νὰ ἐκκλησιασθῶν τὴν Κυριακὴν. Καὶ ἐπειδὴ ὁ μετὰ τῶν μεγάλων ἐκκλησιασμός εἶναι ἄκαρπος διὰ τὰ παιδιά, ὁ ὁμαδικὸς παιδικὸς ἐκκλησιασμός μέσω τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου εἶναι πολὺ συντελεστικὸς εἰς τὴν δημιουργίαν ἑξέως τοῦ δαπανᾶν τὴν πρωΐαν τῆς Κυριακῆς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

3.—Τὸ Σάββατον εἶναι γιὰ ὅλα τὰ παιδιά ἡμέρα ἀργίας. Εἰς πολλὰς μάλιστα πόλεις τὰ θέατρα ἔχουν πολὺ ἐλκυστικὰ παραστάσεις κατὰ τὴν πρωΐαν τοῦ Σαββάτου διὰ τὰ παιδιά. Ἐπίσης εἶναι διὰ τὴν μητέρα ἡμέρα γενικῆς καθαριότητος, ἡμέρα ψυνοσιμάτων κλπ. Πολλοὶ μητέρες δὲν μποροῦν νὰ φέρουν τὰ τέκνα των εἰς τὸ Σχολεῖον τὸ Σάββατον λόγω τῶν ἀσχολιῶν των καὶ πλείστα ὅσα ἐπαναστατοῦν κατὰ τῆς ἰδέας.

4.—Διὰ πολλοὺς καὶ ποικίλους λόγους τὰ ἀπογεύματα ἄλλων ἡμερῶν εἶναι ἀκατάλληλα διὰ κατηχητικὴν διδασκαλίαν.

5.—Μὲ τὴν ἔκδοσιν τοῦ νέου μουσικοῦ βιβλίου τῆς «Θείας Λειτουργίας» εἶναι δυνατὸν νὰ κανονισθῇ ἡ διάρκεια τῆς Θείας Λειτουργίας τὰς Κυριακὰς εἰς μίαν ὥραν. Ἐπομένως εἴμπορεῖ νὰ ἀρχίσῃ ὁ Ὁρθρος εἰς τὰς 10. Δίδεται λοιπὸν ἡ εὐκαιρία νὰ λειτουργήσῃ τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον ἀπὸ τὰς 9 ἢ 9:15 π. μ. μέχρι τῆς 10 π. μ. Τὰ παιδιά νὰ εἰσέλθουν ἢ νὰ παραμείνουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, νὰ παραμείνουν μέχρι τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Ἑωθινοῦ Εὐαγγελίου, νὰ ἀσπασθῶν τὸ Εὐαγγέλιον, νὰ ἀκούσουν τὸ Κατηχητικὸν Παιδικὸν Κήρυγμα καὶ νὰ ἀπέλθουν.

Εἰς ὅσα Σχολεῖα ὑπάρχουν Αἰθούσαι καὶ ἀρκετὸν προσωπικόν, εἴμπορεῖ νὰ ἀρχίσῃ τὸ Κατηχητικὸν μάθημα εἰς τὰς 10:30 π. μ., ὅποτε τὰ παιδιά νὰ προσέρχονται μετὰ τοὺς γονεῖς των. Οἱ γονεῖς παρακολουθοῦν τὴν Λειτουργίαν, τὰ τέκνα των τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον. Πρὸ τῆς Ἀπολύσεως, 15 λεπτά περίπου, τὰ παιδιά εἰσέρχονται εἰς τὸν Ναόν, παραμένουν τὸ ὑπόλοιπον καὶ ἀτέρχονται μετὰ τοὺς γονεῖς των.

Διὰ νὰ κανονισθῶν ὅλα αὐτά, διὰ νὰ δοθῇ περισσότερα σημασία εἰς τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον καὶ διὰ νὰ ἔχομεν περισσότερα παιδιά μετὰ καλλίτερη διδασκαλίαν πρέπει εἰς ὅλας τὰς Κοινότητας νὰ ὑπάρχουν Τοπικὰ Κατηχητικὰ Ἐπιτροπαί, ὅπως λέγει τὸ Καταστατικὸν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, ἄρθρον Ζ'. Αἱ Κατηχητικαὶ Ἐπιτροπαί ὅταν μάλιστα περιλαμβάνουν ὡς μέλη καὶ μητέρας ἀπὸ τὰς Φιλοπτόχους Ἀδελφότητας θὰ ἐργασθῶν μετὰ περισσότερον ζήλον διὰ τὸ ἔργον τοῦ Κατηχητικοῦ. Ἀπὸ τὰς πληροφορίας μας φαίνεται ὅτι μόνον εἰς 50 Κατηχητικὰ Σχολεῖα ὑπάρχουν σήμερον Κατηχητικαὶ Ἐπιτροπαί.

Εἰς τὰ περισσότερα Κατηχητικὰ μας Σχολεῖα οἱ Διδασκαλοὶ καὶ αἱ Διδασκάλισσαι ἐργάζονται μετὰ ζῆλον παρὰ τὸ

(Συνέχεια εἰς τὴν Σελίδα 15)

ΑΡΘΡΟΠΑΡΑΓΡΑΦΟΙ

ΣΧΟΛΙΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ

ΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝ ὅτι οἱ γονεῖς καὶ κηδεμόνες τῶν Ἑλληνοπαίδων μαθητῶν δὲν εὐρίσκουν ἢ δὲν θέλουν ἴσως νὰ εὐρίσκουν καιρὸν διὰ νὰ ἐπικοινωνήσουν μετὰ τοῦ διδασκάλου ἢ τῆς διδασκαλίσσης των διὰ νὰ πληροφορηθοῦν περὶ τῆς προόδου ἢ τῆς καθυστερήσεως τῶν τέκνων των εἰς τὰ μαθήματα καὶ τὴν διαγωγὴν αὐτῶν. Ἀλλ' ἴσως καὶ ἡ συνεχὴς ἀπασχόλησις τοῦ διδασκάλου καὶ τῶν μαθητῶν μὲ τὰς ἐπισκέψεις πότε τοῦ ἑνὸς γονέως καὶ πότε τοῦ ἄλλου, δὲν θὰ ἔδιδε τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν διὰ τὸ ὑπόλοιπον ἔργον τῆς Ἑλληνικῆς μορφώσεως. Διὰ τοῦτο θὰ ἦτο ἄριστον καὶ διὰ τοὺς διδάσκοντας καὶ διὰ τοὺς διδασκόμενους καὶ διὰ τοὺς γονεῖς, νὰ ὠρίζοντο, ἐκ τῶν προτέρων, ἅπαξ ἢ δις καθ' ἑκάστην ἑξαμηνίαν, ἕν ἢ δύο ἀπογεύματα κατὰ τὰ ὁποῖα οἱ γονεῖς ἢ οἱ κηδεμόνες, εἰς ὠρισμένας, ἐννοεῖται, ὥρας θὰ ἠδύναντο, ἐλευθέρως, νὰ ἐπισκεφθοῦν τὸ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον, νὰ γνωρίσουν τὸν Διδάσκαλον ἢ τὴν Διδασκάλισσαν, νὰ παρακολουθήσουν τὰ μαθήματα καὶ νὰ ἐρωτήσουν ὅ,τι δῆποτε σχετικὸν μὲ τὴν πρόδον ἢ μὴ πρόδον τῶν τέκνων των θὰ ἤθελον. Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι τὸ προσωπικὸν τῶν Σχολείων καὶ αἱ Ἐπιτροπαὶ πολὺ εὐχαρίστως θὰ ἔβλεπον ἕν τοιοῦτο ἐνδιαφέρον καὶ μίαν τοιαύτην συνεργασίαν ἐκ μέρους τῶν γονέων ἢ συγγενῶν τῶν Ἑλληνοπαίδων τὰ ὁποῖα φοιτοῦν εἰς τὰ Ἑλληνικά Σχολεῖα.

ΩΡΑΙΑ ΕΞ ΑΓΓΛΙΑΣ ΧΕΙΡΟΝΟΜΙΑ

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ μας μετὰ συμπαθείας πολλῆς παρηκολούθει καὶ παρακολουθεῖ πάντοτε τὰς πρὸς βελτιώσιν τῆς θέσεώς τοῦ ἐργάτου προσπάθειας ἐκ μέρους διὰφόρων. Καὶ χαίρει ὑπερβαλλόντως καὶ ὑποστηρίζει πᾶσαν προσπάθειαν τείνουσαν πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν. Διότι πιστεύει ὅτι πρέπει νὰ ἐπανέλθῃ ἡ ἐποχὴ ἐκείνη τῶν πρώτων αἰώνων κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ ἄνθρωποι ἦσαν ὑπερήφανοι διὰ τὴν ἐργασίαν των καὶ ἔτρεφον αἰσθήματα μεγάλης ἀφοσιώσεως καὶ ἀδελφωσύνης πρὸς τοὺς ἀνωτέρους των καὶ συνεπεία τούτου, τὰ φάσμα τῆς στενοχωρίας καὶ τῆς ἐνδείας δὲν τοὺς ἐτάραττε. Μεταξὺ τῶν ἐργοδοτῶν καὶ τῶν ἐργατῶν ἐπεκράτους σχέσεις πατρὸς πρὸς τέκνα· οἱ μισθοὶ ἦσαν ἀσυναγώνιστοι, αἱ ἀπεργαίαι ἄγνωστοι, ἡ ὑπερβολικὴ ἐργασία ἀσυνήθης· ὀλίγοι ἦσαν χωρὶς ἐργασίαν, ἡ ἐνδεῖα ἦτο σπανία καὶ ἡ φροντίς περὶ τοῦ μέλλοντος ἄγνωστος. Μίαν τοιαύτην ἀσφαλῶς ἐποχὴν ὀνειροπολεῖ καὶ ὁ Λόρδος Νάφιλντ, ὁ ὁποῖος, ἐκτὸς ἄλλων μεγάλων δωρεῶν, ἱδρυσε τελευταίως τρὸστ-φόντ 10 ἑκατομμυρίων δολλαρίων πρὸς ὄφελος καὶ φιλανθρωπικὴν ὑποστήριξιν τοῦ βοηθητικοῦ προσωπικοῦ τῶν ἐργοστασίων του. Ὁ θαυόπλουτος αὐτὸς Ἀγγλος ἐργοστασιάρχης αὐτοκινήτων, διὰ τῆς εὐγενοῦς αὐτῆς χειρονομίας, δεικνύει ὅτι ἀγαπᾷ τοὺς ἐργάτας του ὅπως ἀγαπᾷ καὶ τὰ σαρκικά του τέκνα. Διότι μόνον ἐὰν ὁ ἐργοδότης ἀγαπᾷ τοὺς ἐργάτας του ὡς τέκνα του καὶ προβαίνει εἰς θυσίας ὑπὲρ αὐτῶν, θὰ ἀγαπήσουν καὶ αὐτοὶ τοὺς ἐργοδότες των ὡς πατέρα των καὶ θὰ εἶναι πρόθυμοι νὰ κάμουν, καὶ αὐτοί, τὰς μεγαλυτέρας τῶν θυσιῶν ὅταν βλέπουν κάποτε ὅτι αἱ ἐργασίαι του δὲν προάγονται ἐπαρκῶς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΟΥΣΑ ΤΟΥΣ ΚΩΦΑΛΑΛΟΥΣ ΤΗΣ

ΕΙΝΕ ἀληθές ὅτι δι' ἑκάστην ὑπηρεσίαν ἀπαιτεῖται καὶ ἰδιαιτέρα προγύμνασις· καὶ φαίνεται ὅτι ἡ Λατινικὴ Ἐκκλησία ἔχει μεγάλως ὑπ' ὄψει τὴν ἀρχὴν αὐτήν, παρασκευάζουσα ἐκ τῶν προτέρων, κληρικούς εἰδικούς δι' ἑκάστην ὑπηρεσίαν καὶ δι' ἑκάστην τάξιν ἀνθρώπων. Καὶ εἰς τὸ πρόγραμμά της αὐτὸ συμπεριέλαβε καὶ δύο ἀκόμη ἄλλας τάξεις ἀτυχῶν ἀνθρώπων. Ὁ Καθολικὸς DR. ST. LANDHERR διδάσκει κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἰς 28 κληρικούς τὴν διὰ τῶν «σημείων γλῶσσαν» διὰ νὰ δύνανται οὗτοι νὰ συνεννοῶνται μὲ τοὺς κωφοὺς καὶ τοὺς ἀλάλους ἐκ τοῦ ποιμνίου των· ὁ δὲ Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Νιούαρκ, Ν. J., Σεβ. THOMAS WALSH, εἰς τελευταίαν του ὁμιλίαν, ἀνέφερεν ὅτι ἤδη 30 Κληρικοὶ τῆς δικαιοδοσίας του γνωρίζουν τὴν γλῶσσαν τῶν συνθημάτων καὶ δύνανται νὰ ἐπικοινωνῶσιν εὐχερῶς μὲ κωφοὺς καὶ ἀλάλους μεταδίδοντες εἰς αὐτοὺς τὴν παρηγορίαν τῆς Θρησκείας. Ὑποτίθεται ὅτι εἰς τὰς τάξεις τοῦ Αἰδ. S. LANDHERR θὰ προστεθῶσιν, ἀργότερον, καὶ ἄλλοι Ἱερεῖς διὰ νὰ εἰδικευθῶσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτήν, ἐφ' ὅσον ἡ Ἐκκλησία προορισμὸν ἔχει νὰ ἐξυπηρετῇ ὅλας τὰς τάξεις τῶν ἀνθρώπων καὶ πρὸ παντὸς τὰς τάξεις τῶν θελημαμένων καὶ δυστυχῶν. Αἱ πληροφορίες αὐταὶ τονίζονται ἰδιαιτέρως ἀπὸ τῆς παρούσης στήλης διὰ νὰ καταδειχθῇ μίαν ἀκόμη φοράν ἡ ἀνάγκη ὅτι πρέπει ἡ Ἐκκλησία νὰ προβλέπῃ τὰς περιστάσεις αἱ ὁποῖαι θὰ παρουσιασθοῦν εἰς τὸ μέλλον καὶ νὰ προπαρασκευάζῃ καταλλήλως ἐκείνους οἱ ὁποῖοι θὰ δεῖσιν νὰ τὰς ἀντιμετωπίσουν. Διότι εἶνε πολὺ γνωστὴ ἡ ἀλήθεια τοῦ ἀποφθέγματος «τῶν φρονίμων τὰ παιδιὰ.....»

Ι. ΝΑΟΙ ΚΑΙ ΙΕΡΑΤΙΚΑΙ ΣΤΟΛΑΙ

ΔΕΝ θὰ ἦτο μεγάλη δαπάνη νὰ ἐφοδιασθοῦν καὶ ὅλοι οἱ ἐν Ἀμερικῇ Ἱ. Ναοὶ μας μὲ μίαν Ἱερατικὴν ἐνδυμασίαν ἢ ὁποῖα καὶ νὰ ἀποτελῇ κτήμᾳ των ἀναφαίρετον. Εἰς τὸ σκευοφυλάκιον αὐτῶν θὰ ἔπρεπε νὰ εὐρίσκηται πάντοτε μία ἐπὶ πλέον ἐνδυμασία ἐκτὸς ἐκείνων τὰς ὁποῖα ἔχει ὁ ἐφημέριός των καὶ αἱ ὁποῖαι ἀνήκουν, θεθαίως, εἰς αὐτόν. Συμβαίνει πολλάκις εἰς μίαν ἐξαιρετικὴν ἐορτὴν νὰ παρευρεθῇ καὶ δεύτερος Ἱερεὺς καὶ εἶνε ἐνδεχόμενον ὁ τακτικὸς ἐφημέριος νὰ μὴ ἔχῃ μίαν ἐπὶ πλέον ἐνδυμασίαν διὰ νὰ ἐφοδιάσῃ δι' αὐτῆς τὸν ἐπισκέπτην Ἱερέα, ἢ νὰ ἔχῃ μὲν ἀλλὰ νὰ μὴ εἶνε ἀνάλογος εἰς τὸ ἀνάστημα ἢ νὰ εἶνε πεπαλαιωμένη, ὁπότε δημιουργεῖται μία μικρὰ δυσκολία, ἡ ὁποῖα, ἀσφαλῶς, θὰ ἔλειπεν ἐὰν ἕκαστος Ναὸς εἶχε μίαν ἐπὶ πλέον ἐνδυμασίαν ἱερατικὴν ἀποκλειστικῶς διὰ τοιαύτας περιπτώσεις. Μερικαὶ μικραὶ Κοινότητες εἶναι ἐφωδιασμέναι μὲ μίαν στολὴν, ἀλλὰ παρατηρεῖται ὅτι αἱ μεγαλύτεραι Κοινότητες καθυστεροῦν καὶ εἰς τὸ σημεῖον αὐτό. Τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια ἄς φροντίσουν διὰ τὴν ἐξεύρεσιν ἱερατικῆς στολῆς χάριν τῶν Ἱ. Ναῶν των· ἢ ἄς ὑποδειχθῇ ἐκ μέρους τῶν Ἱερατικῶν Προϊσταμένων πρὸς εὐσεβεῖς παροίκους ὅπως δωρίσωσιν εἰς τὴν Κοινότητά των μίαν ἱερατικὴν ἀμφίεσιν, ἢ ὁποῖα καὶ νὰ ἀνήκῃ ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν Κοινότητα καὶ νὰ χρησιμοποιῇται διὰ τὰς ἐξαιρετικὰς περιστάσεις.

Ο Α Μ Β Ο Ν

Ἀρχιμ. Ἀθηνάγορα Καθάδα
Πρωτοδουκέλλον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς
Ἀμερικής

«Μὴ κρίνετε ἵνα μὴ κριθήτε· ἐνῷ γὰρ κρίματι κρίνετε, κριθήσεσθε· καὶ ἐνῷ μέτρῳ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν»,

Ἔννοια ἀπλουστάτη: Μὴ κατακρίνετε, διὰ τὰ μὴ κατακριθῆτε καὶ σεῖς. Διότι μὲ τὸ ἴδιον ποσὸν αὐστηρότητος μὲ τὸ ὅποιον κατακρίνετε τοὺς ἄλλους θὰ κατακριθῆτε καὶ σεῖς· καὶ μὲ τὸ ἴδιο μέτρον μὲ τὸ ὅποιον μετράτε τὰς ἀδυναμίας καὶ τὰ παραστρατήματα τῶν ἄλλων, θὰ μετρηθοῦν καὶ τὰ δικὰ σας τέτοια.

Εἶνε καὶ αὐτὸ ἓνα ἀπὸ τὸ πλεῖον διαλεκτὰ τεμάχια τῆς ἐπὶ τοῦ Ὁρους Ὀμιλίας τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Εἶνε ἓνα μέρος τοῦ κοινωνικοῦ συμβολαίου πού εἶνε γνωστὸ μὲ τὸ ὄνομα: «Χρυσοὺς κανόνες». Ἡ ἰσότης, ἡ εὐγένεια, ἡ δικαιοσύνη, ἡ εὐσπλαχνία, ὁ ἀνθρωπισμὸς εἶνε ὁλοφάνερα σ' αὐτὰς τὰς ὀλίγας γραμμάς.

Καὶ εἰς ἄλλοι προηγούμενον κήρυγμα ἐτονίσαιεν ὅτι κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ ἀρνηθῇ ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη φύσις εἶνε τέτοια ὥστε τὸ ἄτομον νὰ σφάλῃ εἰς κάθε βῆμά του, εἰς κάθε λέξιν, εἰς κάθε σκέψιν του. Πολλὰ αἴτια σύρουν τὰς περισσότερας φορὰς μοιραίως τὸν ἄνθρωπον εἰς στραβοπάτια σκέψεως, ὅσον καὶ ἂν ἔχη τὴν ἀγαθὴν προαίρεσιν νὰ βαδίσῃ εἰς τὸν ἴσιον δρόμον. Συμβάλλει σ' αὐτὸ καὶ ἡ ἰδιοσυγκρασία τοῦ ἀτόμου· ἄλλα ἄτομα εἶνε θερμόαιμα καὶ πρὶν προφθάσουν νὰ σκεφθοῦν, ἅπαντα ἀκατάσχετη ἐσωτερικὴ ὁρμὴ τὰ ὁδηγεῖ στὴν κακὴν πράξιν, ἄλλα ἄτομα εἶνε τῶν ἄλλων ἄκρων· εἶνε χολερικῆς κράσεως, διστακτικά, φοδισμένα, ἄτολμα· ἕως πού νὰ ἀποφασίσῃ ἡ ἀργοπώρητη σκέψις τῶν τοὺς προλαμβάνει τὸ γεγονὸς, τὸ μοιραῖον, τὸ ὅποιον εἶνε πλεῖα ἀργὰ νὰ τὸ διορθώσουν καὶ διὰ τὸ ὅποιον φέρουν τὴν ἐνοχλήν.

Συμβάλλει ἐπίσης ἡ κληρονομικότης, ἡ ἀνατροφή, ἡ μόρφωσις, ἡ πτώχεια, ὁ πλοῦτος, ἡ ἀρρώστεια, αἱ ἀτομικαὶ ὑποχρεώσεις, αἱ οἰκογενειακαὶ ὑποχρεώσεις, αἱ κοινωνικαὶ ὑποχρεώσεις, τὸ περιβάλλον καὶ αἱ περιστάσεις καὶ πολλὰ ἄλλα αἴτια, τὰ ὅποια ὁδηγοῦν τὸν ἄνθρωπον εἰς τὰ παραπάτια σκέψεων καὶ πράξεων.

Πολλὰς φορὰς, διὰ τὰ μὴ εἰπῶ ἴσως τὰς περισσότερας φορὰς, οἱ ἄνθρωποι εὐρίσκονται πρὸ γεγονότος τελεσμένου, τὸ ὅποιον αὐτοὶ οἱ ἴδιοι βέβαια τὸ ἐδημιούργησαν καὶ βλέπουν καθαρότατα τὰς ὁλέθριες συνέπειας τῶν σκέψεων καὶ πράξεων τους, ἀλλὰ λυποῦνται βαθύτατα, στενοχωροῦνται ἀφόρητα, κλαίει ἡ καρδιά τους μυστικά καὶ τὰ μάτια τους φανερά καὶ θὰ ἴδιναν ὅ,τι μπορούσαν νὰ μὴν ἐγίνετο ἢ νὰ διορθώνετο, ἂν μπορούσε νὰ διορθωθῇ.

Εἰς τέτοιαις περιπτώσεις ἡ κοινωνικὴ κατάκρισις ἐναντίον τους ἰδοσυναμῇ μὲ κοινωνικὸ ἐγκλημα. Τὸ ἄτομον πού ἐπαρυστράτησε εἰς τέτοιαις περιπτώσεις ἔχει τὴν τιμωρίαν του ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ παραστράτημά του· αἰσθάνεται μοναχό του ὅτι ἀνοίξε μία πληγὴ εἰς τὴν ὑπαρξίν του. Ἄν προστεθῇ εἰς αὐτὸ καὶ κοινωνικὴ κατάκρισις, ἡ κοινωνικὴ αὐτὴ κατήκρισις ἔχει τὸν χαρακτήρα βαρβαρότητος, εἶνε τραγὴ ἀπόδειξις ὅτι ἡ κοινωνία αὐτὴ εἶνε μακριὰ ἀπὸ ἀνθρωπισμὸν πολὺ δὲ περισσότερον μακριὰ ἀπὸ τὸν Χριστιανισμὸν.

Καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες, πού τὸ κάνουν δουλειά τους νὰ στέκουν εἰς τὸ καρτέρι, καρσουλί, μέρα-νύκτα νὰ εὑρουν τὸν γείτονα, τὸν φίλον, τὸν ἐχθρόν, τὸν συγγενῇ, τὸν γνωστόν, πταίστην εἰς κάτι τι διὰ τὰ τὸν τουφεκίσουν μὲ τὸ τουφέκι τῆς φαρμακερῆς κατακρίσεως των, οἱ ἄνθρωποι, λέγω, αὐτοὶ εἶνε πολὺ ἀμόρφωτοι ψυχικῶς, εἶνε οἱ ἀγριάνθρωποι τοῦ πολιτισμοῦ, δὲν ἔχουν νὰ κάμουν τίποτε μὲ τὸν ἀνθρωπισμὸν, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον μὲ τὸν Χριστιανισμὸν.

Ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ, ὡς πρὸς τὸ ζήτημα αὐτό, εἶνε ἀπολύτως σαφής, τελείως καθάρη.

Ἐκτὸς τοῦ ὅτι σχεδὸν εἰς τὰ περισσότερα κεφάλαια τῶν Εὐαγγελίων εὐρίσκονται φράσεις καὶ λέξεις νὰ ὑπενθυμίζουν εἰς τοὺς χριστιανοὺς τὴν ἀσχημίαν τῆς κατακρίσεως, ἔχουμε εἰς τὰ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον τὴν τόσο γνωστὴν εἰς ὅλους ἱστορίαν τῆς μοιλαχίδος γυναικὸς εἰς τὴν ὁποίαν φαίνεται τόσῳ ὁμορφῶ καὶ ἡ ἰδέα τοῦ Χριστοῦ διὰ τὸ ζήτημα αὐτό.

Μὰς λέγει τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον τὰ ἐξῆς:

Μερικοὶ γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ἀκολουθούμενοι καὶ ἀπὸ κάμποσον ὄχλον, ἔφεραν ἐμπρὸς εἰς τὸν Ἰησοῦν μίαν γυναῖκα καὶ τοῦ εἶπαν: «Διδάσκαλε ἡ γυναῖκα αὕτη συνελήφθη ἐπ' αὐτοφόρω ἐπὶ μοιχείᾳ. Ὁ νόμος τοῦ Μωϋσέως μὰς διατάσσει νὰ τὴν λιθοβολήσουμε, σὺ τί λέγεις;

Ὁ Ἰησοῦς δὲν ἀπῆντησε διόλου παρὰ ἔσκυψε καὶ ἔγραψε μὲ τὸ δάχτυλό του εἰς τὴν γῆν. Ἀλλὰ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐπέμεναν νὰ τοὺς ἀπαντήσῃ.

Τότε ὁ Ἰησοῦς ὠρθώθηκε καὶ τοὺς ἐκύτταξε κατὰματα. Μὲ τὸ φλογερὸ καὶ ἐρευνητικώτατο βλέμμα του διεπέρασε μέσα στὸ βάθος τους τὰς ἀκάθαρτες συνειδήσεις των καὶ τοὺς ἀπαντᾷ:—Ὁποῖος ἀπὸ σᾶς εἶνε ἀναμάρτητος ὡς ρίξῃ πρῶτος πέτρα στὴν ἀμαρτωλὴν αὐτὴν γυναῖκα.—Σὰν νὰ τοὺς ἔλεγε: Σεῖς πού τῶν περισσότερων τὰς λεπτομέρειας τῆς ζωῆς σας τὰς γνωρίζετε καλύτερα τὸ σκοτάδι παρὰ τὸ φῶς, σεῖς πού εἴσθε πλεῖον ἄξιοι νὰ λιθοβοληθῆτε παρὰ αὐτὴ ἡ γυναῖκα, ἂν πράγματι δὲν αἰσθάνεσθε στὸ λάρυγγά σας ἀποπνιγμὸν ἀπὸ τὴν δυσωδία τῆς σαπίλας τῆς καρδιάς σας, ἐμπρὸς πετροβολήστε τὴν, σκοτώστε τὴν. Ἐχετε τὴν ἀνάδειαν νὰ ζητήτε τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου εἰς μίαν πού εἶχε τὴν ἀνυχίαν νὰ συλληφθῇ ἐπ' αὐτοφόρω, ἐνῷ μέσα σας σεῖς αἰσθάνεσθε ἱκανοποιήσιν διὰ τὴν ἀξιωσύνην σας μὲ τὴν ὁποίαν καταφέρνετε νὰ μὴν πιάνεσθε, ἐνῷ παραβαίνετε ἑκατοντάδες νόμους. Ἐμπρὸς πετροβολήστε τὴν· ὁ ἀναμάρτητος ἀπὸ σᾶς ὡς ρίξῃ πέτρα πρῶτος· καὶ ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει βέβαια ἀναμάρτητος κανένας μετὰξὺ σας, διὰ τὸ ἄρχισεν πρῶτος, ἐμπρὸς τότε ὁ πλεῖον ἀνάσχυντος, ὁ πλεῖον ὑποκριτῆς, ὁ πλεῖον ἀσυνείδητος, ὁ πλεῖον ἀκάθαρτος κατὰ τὴν ψυχὴν ὡς ρίξῃ πρῶτος τὴν πέτρα. Σεῖς, πού ἂν σᾶς ζητηθοῦν λογισμοὶ διὰ τὰς λεπτομέρειας τῆς ζωῆς σας θὰ ἔπρεπε νὰ κάθεσθε αὐτὴ τὴ στιγμὴ στὸ ἐδῶλιο τοῦ κατηγορουμένου, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς κοινωνίας, ἐγίνατε μόνοι σας κριταὶ καὶ δικασταὶ τῆς γυναικὸς αὐτῆς· ἐμπρὸς, ἐφαρμώστε τὴν καταδικαστικὴν ἀποφασίν σας, πετροβολήστε τὴν, σκοτώστε τὴν.

Ὅταν πάλιν ἔσκυψε ὁ Ἰησοῦς καὶ ξανάγραψε στὴ γῆ μὲ τὸ δάχτυλό του, ἕνας-ἕνας ὅλοι ἐκεῖνοι πού εἶχαν φέρει τὴν γυναῖκα, ἔφευγαν κρυφὰ κρυφὰ. Κανεὶς δὲν εἶχε πλεῖον τὴν τόλμην, ὅχι νὰ ρίξῃ πέτρα, ἀλλὰ οὔτε λέξιν νὰ προφέρῃ. Τὰ φαρμακερὰ φεῖδια, πού καθέννας τοὺς ἔτρεφε μέσα του γιὰ νὰ φαρμακώσουν ἄλλους, ἐπανεστάτησαν μέσα

τους απότομα με τὰ λόγια τοῦ Ἰησοῦ καὶ μεταμορφωμένα εἰς ἐλέγχους συνειδήσεως ἄρχισαν νὰ τοὺς δαγκώνουν τὰς δικῆς τοὺς τὰς καρδιές. Ἡ ἐνοχὴ τῆς ἀμαρτωλῆς ζωῆς τῶν δὲν μπόρεσε νὰ ἀνθέξη, καὶ ἔφυγαν.

Τί ἔγραφε αὐτὲς τὰς στιγμὰς εἰς τὴν γῆν μετὰ τὸ δάχτυλό του ὁ Ἰησοῦς; δὲν μᾶς λέγει τὸ Εὐαγγέλιον. Ἀλλὰ σὰν τί ἄλλο ἄρα γε θὰ ἔγραφε παρὰ τὴν καταδίκην τῶν μοχθηρῶν κατακριτῶν; Τί ἄλλο παρὰ τὴν καταδίκην τῶν ἀσβεστομένων συνειδήσεων, πού λησμονώντας τὴν δικὴν τοὺς ἐνοχὴν φωνάζουν διὰ τοὺς ἄλλους;

Μετὰ πολὺν σταράτα λόγια ὁ Τολστόϊ λέει γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα εἰς ἓν βιβλίον του περίπου τὰ ἑξῆς: «Πῶς θὰ σὰς ἐφαίνετο, ὦ ἄνθρωποι, νὰ ἐβλέπετε ἑκατὸ κλέφτες νὰ δικάζουν κάποιον πού ἔκλειψε, ἢ ἑκατὸ φονιάδες νὰ δικάζουν κάποιον πώκαμε φόνον; ἢ ἑκατὸ μεθύσους ἢ χαρτοπαίκτης νὰ δικάζουν κάποιον πού ἐμέθυσε ἢ ἐχαρτόπαιξε;» Καὶ ὁμῶς αὐτὸ γίνεται στὴν κοινωνίαν, μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ κοινωνία ἀπαρτίζεται ἀπὸ ὅλα αὐτὰ τὰ στοιχεῖα καὶ δὲν περιέχει μόνον ἓνα εἶδος ἐγκληματιῶν. Τὸν κλέπτην βέβαια δὲν τὸν δικάζουν ἑκατὸ κλέφτες, οὔτε τὸν φονέα ἑκατὸ φονεῖς, οὔτε τὸν μεθύσον ἑκατὸ μέθυσοι, οὔτε τὸν χαρτοπαίκτην ἑκατὸ ὅμοιοί του· ἀλλὰ ὀλιγώτεροι καὶ μερικοὶ πού μεθοῦν καὶ δύο τρεῖς φονιάδες καὶ καμμιὰ δεκαρὶα χαρτοπαίχεται καὶ πεντέξῃ κακοὶ χρεωφειλέται. «Ὅλοι αὐτοὶ μετρώντας τὰ σφάλματα τῶν ἄλλων μετὰ διάφορον πῆχυν ἀπὸ ἐκείνων μετὰ τὸν ὅποιον μετροῦν τὰ δικά τους, προβάλλουν ὡς τιμηταὶ τῆς κοινωνίας, ὡς ὑπέρμαχοι τῆς ἠθικῆς, ὡς κέρβεροι τῆς δικαιοσύνης, ὡς φρουροὶ τοῦ ἰδεώδους.

Ὑπάρχουν βέβαια εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ ἀρκετοὶ καλοὶ ἔντιμοι καὶ εὐσυνειδήτοι ἄνθρωποι. Ἀλλὰ θὰ τολμοῦσαν καὶ αὐτοὶ ἀκόμη νὰ εἰποῦν ὅτι εἶνε ἀναμάρτητοι;

Ἐνα μικρό, ἓνα ἐλάχιστο ἐλάττωμα, πού μπορεῖ νὰ ἔχη κανεὶς, μπορεῖ εἰς μίαν κακὴν ὥραν εἰς μιὰ δύσκολην στιγμήν νὰ θεριέψῃ, νὰ γεννήσῃ ἐγκλημα.

Ὁ Μεγάλος Γερμανὸς φιλόσοφος καὶ ποιητὴς Σίλλερ εἰς ἓνα ωραῖοτατον ποιητικὸν ἔργον του, ὀνομαζόμενον «Οἱ λησταί», λέγει ὁ ἴδιος: «Δὲν ἔχω ἀκούσει κανένα ἐγκλημα τόσο μεγάλο, πού θὰ ἐδυσκολεύουν νὰ τὸ κάμω καὶ ἐγώ, ἂν εὐρισκόμουν στὴν θέσιν πού εὐρέθηκε ἐκεῖνος πού τὸ ἔκαμεν.»

Κι' αὕτη εἶνε ἡ ἀλήθεια· ἀπὸ τὸν ἴδιον πηλὸν εἵμασθε ὅλοι καὶ τὰ ἴδια ραγίσματα μποροῦμε νὰ πάθουμε ὅλοι. Μετὰ ποῖο δικαίωμα λοιπὸν προβάλλουμε ὡς δικασταὶ τῶν ἄλλων;

Ἀλλ' ὅπως σὲ κάθε ζήτημα ὑπάρχει ἀντίρρησης ἔτσι καὶ εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ τῆς κατακρίσεως γεννᾶται ἡ ἀντίρρητικὴ ἐρώτησις:

—Ἐὰν ἡ κακία, τὸ ἐγκλημα, ἡ παρανομία, ἡ καταπάτησις τῶν κοινωνικῶν συνθηκῶν μείνῃ ἀκατάκρητη καὶ ἀνεξέλεγκτη, τί θὰ χαλιναγωγῇ τοὺς ἀνθρώπους; Ἐὰν ὁ καθένας παρανομῶν δὲν αἰσθάνεται τὴν ἐλαχίστην πίεσιν τῆς κοινῆς γνώμης, τί θὰ ἀπογίῃ ἡ κοινωνία; Καὶ εἰς τὸ παράδειγμα ἀκόμη τῆς μοιχαλίδος πού ἐφέραμεν· ἔὰν παραδεχθῶμε ὅτι ἡ κοινωνία κλείει τὰ μάτια της εἰς μίαν τέτοιαν κατάστασιν, πῶς μπορεῖ νὰ βασταχθῇ οἰκογένεια, ἡ ὅποια εἶνε τὸ θεμέλιον τῆς κοινωνίας;

Εἰς τὴν ἐρώτησιν αὐτὴν τὴν πολὺ λογικὴν ἀπαντῶμεν: Ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς εἶπεν ὅτι ὁ γάμος εἶνε ἱερώτατος δεσμός καὶ εἶνε μέγιστον ἀμάρτημα δι' ἐκεῖνον πού γίνεται αἰτία διαλύσεώς του.

Δι' αὐτὸ μάλιστα ὁ Ἰησοῦς δὲν ἐσυγχώρεσε τὴν μοιχα-

λίδα ἐκείνην. Δὲν τῆς εἶπε: «ἀφέωνταί σοι αἱ ἀμαρτίαι σου», ὅπως εἶχε εἰπῇ εἰς τὴν πόρνην, ἡ ὅποια ὅμως δὲν ἦτο παντρεμμένη· εἰς τὴν μοιχαλίδα εἶπε: «πορεύου καὶ μηκέτι ἀμάρτανε»· πῆγαινε καὶ μὴ τὸ ξανακάμῃς.

Ὁ Ἰησοῦς δὲν συνεχώρησε ἔτσι εὐκόλα τὴν μοιχαλίδα. Ἀλλ' ὅ,τι ἔπραξε τὴ στιγμὴν ἐκείνην ἦτο ἡ ἐκλογὴ μεταξὺ δύο καθηκόντων. Εἶχε ἔμπρός του μίαν μοιχαλίδα καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην ἓνα σωρὸ Φαρισαίους καὶ λοιποὺς, μίαν ὁμάδα ἀπὸ σάπιες καρδιές. Ἦτο ἀνάγκη νὰ κτυπήσῃ τὸ μεγαλύτερο κακὸν καὶ ἐκτύπησε αὐτοὺς, πού σὰν πεινασμένα ὄρνια ἔχοναν τὰ νύχια τοὺς εἰς ἓν ἠθικῶς πτώμα τῆς μοιχαλίδος. Ὅ,τι εἶχε νὰ εἰπῇ εἰς τὴν μοιχαλίδα τὸ εἶπε μετὰ τὴν ματιὰν του καὶ μετὰ τὰ λόγια του—πῆγαινε καὶ μὴ ξαναμαρτήσῃς.—Τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τοῦ ζητήματος τούτου, δηλαδή, ἔὰν πρέπῃ νὰ στηλιτεύωνται τὰ κακὰ ἢ ὄχι καὶ πῶς καὶ πότε, θὰ τὴν κάμωμε εἰς τὸ ἐπόμενον κήρυγμα ἐκτείνοντες ἐξαιρετικῶς τὸ ζήτημα αὐτὸ εἰς δύο κηρύγματα.

ΕΞΕΔΟΘΗ ΚΑΙ ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΣ ΤΥΠΩΜΕΝΟΝ, ΣΤΕΡΕΩΣ

ΚΑΛΟΔΕΜΕΝΟΝ

ΤΟ ΝΕΟΝ ΜΟΥΣΙΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ

Η ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

Εἶναι τονισμένον εἰς τὴν Βυζαντινὴν Μουσικὴν μετὰ Εὐρωπαϊκὴν παρασημαντικὴν. Ἐνηρμοιζόμενον διὰ τετραφωνίαν καὶ Μουσικὸν Ὅργανον, Ἀρμόνιον ἢ Πιάνο. Περιέχει ὅλην τὴν Λειτουργίαν, τὰ ψαλλόμενα ὑπὸ τῆς χορωδίας καὶ εὐχὰς καὶ αἰτήσεις τοῦ Ἱερέως. Περιλαμβάνει μίαν Λειτουργίαν διὰ τὰς Κυριακάς καὶ μεγάλας ἑορτάς καὶ ἄλλην συντομωτέραν διὰ τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα καὶ τὰς Καθημερινάς. Εἶναι λίαν εὐχρηστον καὶ ἡ τιμὴ του ἐκανονίσθη εἰς μόνον 75 σέντς πρὸς κάλυψιν τῶν ἐξόδων ἐκδόσεως καὶ βιβλιοδετήσεως.

Π Ρ Ο Μ Η Θ Ε Υ Θ Η Τ Ε

τὸ νέον τοῦτο Μουσικὸν Βιβλίον διὰ τὰς Ἐκκλησίας, τὰ Ἑλληνικά καὶ Κατηχητικὰ Σχολεῖα καὶ τὰ σπῖτια.

Ἀ π ε υ θ υ ν θ ῇ τ ε :

Supreme Educational Board, Greek Archdiocese
25-19 30th Drive, Astoria, L. I., N. Y.

Θ Ε Ο Λ Ο Γ Ι Κ Α

Ἀρχιεμάνδ. Ἀθηνᾶγ. Καδάδα
Πρωτοδευκ. τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς

ΤΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΠΙΣΤΕΩΣ ΚΑΙ ΤΑΞΕΩΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἀπὸ τοῦ ἄρθρου τούτου εἰσερχόμεθα εἰς τὴν ἐξέτασιν οὐσιαστικῶς τῆς ἐργασίας τῆς γενομένης εἰς τὸ ἐν λόγῳ Συνέδριον καὶ ἀρχίζομεν ἀπὸ τὸ Α' Τμήμα τὸ «Περὶ τῆς Χάριτος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.»

Μολοντί ὅμως τὸ Συνέδριον τοῦ Edinburgh λέγεται of Faith and Order—Πίστεως καὶ τάξεως (διοικήσεως) ὅμως εἶνε προφανὲς ὅτι τὰ περὶ διοικήσεως πολὺ ὀλίγον μέρος θὰ εἶχον εἰς αὐτήν, διότι αἱ διαφοραὶ, αἱ χωρίζουσαι τὰς διαφόρους χριστιανικὰς ἀποχρώσεις, δὲν εἶνε διαφοραὶ προσερχόμεναι ἀπὸ ποικιλίαν ἀντιλήψεων περὶ διοικήσεως. Εἶνε διαφοραὶ πίστεως, δηλαδὴ δογματικαὶ διαφοραὶ πρὸ παντός, διαφοραὶ διδασκαλίας.

Καὶ ἡ μὲν ἀνάπτυξις τῆς διδασκαλίας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὑπάρχει βέβαια καὶ εἰς τοὺς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς τὰ πρακτικὰ καὶ ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, αἱ ὁποῖαι ἐγίναν κατὰ τὸν δέκατον ἔκτον αἰῶνα ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Προτεσταντισμοῦ.

Μία ἐν Ἰασίῳ 1648, μία ἐν Κωνσταντινουπόλει 1682 καὶ μία ἐν Ἱεροσολύμοις κατὰ τὸ ἴδιον ἔτος. Συμφώνους πρὸς τοὺς ὅρους καὶ τὰς ἀποφάσεις τῶν Συνόδων τούτων, ἔχομεν καὶ τὰς Ὁρθοδόξους ὁμολογίας.

α'.) Ὁμολογίαν Μητροφάνους Κριτοπούλου (κατόπιν Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας).—β'.) Ὁμολογίαν Πέτρου Μογίλα Μητροπολίτου Κιέβου, ἀποθανόντος τὸ 1647.—γ'.) Τὰς ἀπαντήσεις Ἱερεμίου τοῦ Β' Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τοὺς Θεολόγους τῆς Τιβίγγης.—δ'.) Τὴν Πλάτωνος Μητροπολίτου Μόσχας, Ὁρθόδοξον Διδασκαλίαν, ἣτοι Σύνοψιν τῆς Χριστιανῆς Θεολογίας, καὶ τινὰ ἄλλα συγγράμματα Ρώσων καὶ Ἑλλήνων Θεολόγων.

Ἡ δὲ Προτεσταντικὴ διδασκαλία, διὰ μὲν τοὺς Λουθηρανούς εἶνε εἰς τὰς α'.) Confessio Augustana,—β'.) Apologia Confessionis Augustanae,—γ'.) Articuli Smalcaldici,—δ'.) Formula Concordiae,—ε'.) Libri Symbolici Ecclesiae Evangelicae (δηλ. ἔκδοσις Μεγάλης καὶ Μικρᾶς Κατηχήσεως τοῦ Λουθήρου). Διὰ δὲ τοὺς Καλβινιστὰς —α'.) Confessio Tetrapolitana,—β'.) Confessio Helvetica prima καὶ Confessio Helvetica secunda,—γ'.) Confessio Galicana,—δ'.) Confessio Scotica καὶ —ε'.) Confessio Belgica.

Μεγάλην σημασίαν ἔχουν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς Θείας Χάριτος καὶ τὰ συμβολικὰ βιβλία τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας—α'.) Confessio Anglicana, Articuli XXXIX — β'.) Book of Common prayer.

Ἀνέφερα πάντα ταῦτα διότι αἱ Συμβολικαὶ ἡμῶν εἰς ἕκαστον ζήτημα, ἐν τῇ πολεμικῇ αὐτῶν, τὰς ἀνωτέρω ὁμολογίας Λουθηρανῶν, Καλβινιστῶν καὶ Ἀγγλικανῶν κυρίως ἔχουν ὑπ' ὄψει καὶ διὰ τῶν ἀνωτέρω Ὁρθοδόξων ὁμολογιῶν καὶ ὅρων Συνόδων ὑπερμαχοῦν τῆς Ὁρθοδοξίας τῶν δογμάτων τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας.

Ἐὰν ὅμως λάβωμεν ὑπ' ὄψει τὸ ἐν Edinburgh Συνέδριον, εἰς ὃ καὶ οἱ 3 οὗτοι Προτεσταντικοὶ μεγάλοι κλάδοι ἀντεπροσωπεύθησαν διὰ σπουδαίων κληρικῶν καὶ Θεολόγων αὐτῶν, νομίζω ὅτι αἱ γνῶμαι τὰς ὁποίας ἐξέφρασαν εἰς αὐτὸ καὶ ἡ ὁμολογία αὐτῶν ἡ ὁποία φέρεται εἰς τὸ report «the Grace of God», δύνανται νὰ θεωρηθῶν ὡς μία ἀπὸ κοινοῦ νέα ὁμολογία ἐπίσημος, ἀρκετῆς σημασίας.

Ἐὰν δὲ πάλιν ἐξετάσωμεν τὰ καθέκαστα τῆς νέας αὐτῆς ὁμολογίας τῶν καὶ παραβάλωμεν πρὸς τὰς ἀνωτέρω παλαιότερας ὁμολογίας, βλέπομεν καθαρὰ ὅτι ἡ νέα αὕτη ὁμολογία τῶν ἀποτελεῖ σπουδαῖον σταθμὸν προόδου δογματικῆς αὐτῶν πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον πίστιν.

Δὲν παραλείπομεν βεβαίως νὰ ἀναγνωρίσωμεν ὅτι αἱ δογματικαὶ ἐκφράσεις τῶν, αἱ ἀναγραφείσαι εἰς τὸ report ἐξηνέχθησαν μὲ πολλὴν ἐπιφύλαξιν καὶ τὸ λεκτικὸν δὲν εἶνε ρητὸν καὶ καθαρὸν προσπάθεια δὲ μεγάλη κατεβλήθη ὑπ' αὐτῶν ἵνα, μὲ περιστροφὰς καὶ πλατυασμούς, ἀποφύγουν τοὺς ρητοὺς ὅρους, τοὺς ὁποίους ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία χρησιμοποιοῖ καὶ τοὺς ὁποίους οἱ πρόγονοι αὐτῶν εἶχον ἀπορρίψει. Παρὰ ταῦτα μετ' ἐμπιστοσύνης δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο «Περὶ τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ» ὑπάρχουν εἰς τὸ report ἐκφράσεις ἀπολύτως ὀρθόδοξοι, προδίδουσαι δι' αὐτοὺς νέον νόημα καὶ πίστιν εἰς τὰς χριστιανικὰς ἀληθείας, πράγματα τὰ ὁποῖα δὲν ὑπάρχουν εἰς τὰς παλαιὰς ὁμολογίας τῶν, τὰς ὁποίας ἀνωτέρω ἀνέφερα.

Εἶνε δὲ σπουδαῖον τοῦτο διότι τὸ ζήτημα «Περὶ τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ» εἶνε βασικὸν καὶ ἐπ' αὐτοῦ βασιζέται καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρτᾶται ἡ ὀρθὴ πίστις ἐπὶ τῶν ἐπίσης θεμελιωδῶν διδασκαλιῶν: «Περὶ Ἐκκλησίας καὶ Ἱερῶν Μυστηρίων» τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας.

Δὲν παραλείπομεν δὲ νὰ καταστήσωμεν γνωστὸν ὅτι ὡς ἔχει τὸ τελικὸν report, τοῦ ὁποίου τὴν μετάφρασιν θὰ παραθέσωμεν, δὲν εἶνε ἀκριβῶς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον συνετάχθη καὶ κατεσταλάχθη εἰς τὰς ἰδιαιτέρας συνεδριάσεις τοῦ εἰδικοῦ Τμήματος εἰς τὸ ὁποῖον, ὡς ἀνέφεραμεν ἀνωτέρω, συνειργάσθησαν

Ἀπὸ τὴν μετάβασιν εἰς Boston τῶν Φοιτητῶν
τῆς Προπαρασκευαστικῆς Θεολογικῆς Σχολῆς

ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΟΣ ΗΜΕΡΑ

Τὴν Κυριακὴν 7ην Νοεμβρίου πρωΐ, ὅλοι οἱ μαθηταὶ τῆς Προπαρασκευαστικῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἐν Πάμφρετ, Κονν., ἐπῆγαμεν εἰς τὴν Ἑκκλησίαν τῆς Κοινότητος Βοστώνης «Ὁ Εὐαγγελισμὸς». Εἶχε προσκληθῇ πρὸ τριῶν ἑβδομάδων ὁ σεβαστὸς Διευθυντὴς τῆς Σχολῆς μας Πρωτοσύγκελλος Ἀθηναγόρας Καβάδας, ἀπὸ τὴν Φιλόπτωχον Ἀδελφότητά τῆς Κοινότητος. Ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ μνημόσυνον διὰ τὰ μέλη αὐτῆς τὰ ὁποῖα εἶχον ἀποθάνει. Ὁ Διευθυντὴς μᾶς ὑπεσχέθη ὅτι θὰ μᾶς ἐπερνεῖ ὅλους μαζί του, ἐὰν καταρθώναμεν νὰ ἐτοιμασθῶμεν ὡς χορωδία διὰ νὰ ψάλλωμεν εἰς τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν.

Ἀπὸ ἐκείνην τὴν ἡμέραν πού μᾶς τὸ εἶπεν ἐφροντίσαμεν νὰ ἀσκούμεθα ὅχι μόνον τὰς ὥρας τοῦ μαθήματος τῆς μουσικῆς, ἀλλὰ καὶ πολλὰς ὥρας ἀπὸ τὴν ἀνάπαυσίν μας.

Τοιοῦτοτρόπως ἕως αὐτὴν τὴν Κυριακὴν καταρθώσαμεν νὰ ἐτοιμασθῶμεν εἰς τὴν ψαλτικὴν ἀρετὰ καλὰ.

Ἡ χαρὰ μας, ὅταν ἐξεκινήσαμεν μὲ τὰ αὐτοκίνητα ἀπὸ τὴν Σχολὴν τὴν Κυριακὴν πρωΐ ἦτο πολὺ μεγάλη· ἀλλὰ μεγάλη ἦτο καὶ ἡ συγκίνησίς μας καὶ ὁ φόβος μας· πρώτην φορὰν θὰ παρουσιαζόμεσθε ὡς Σχολὴ Θεολογικὴ εἰς τὴν Ἑκκλησίαν μιᾶς Κοινότητος. Πρώτην φορὰν ἐφορέσαμε τὰ ράσα καὶ πρώτην φορὰν θὰ ἐψάλλωμεν εἰς ἄλλον Ναὸν ἐκτὸς τῆς Σχολῆς μας· διὰ τοῦτο ἐτρέμαμεν ἀπὸ συγκίνησιν καὶ φόβον, διότι ἠθέλαμεν νὰ δώσωμεν καλὴν ἐντύπωσιν.

Ὅταν ἐφθάσαμεν εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν τοῦ «Εὐαγγελισμοῦ» μᾶς ὑπεδέχθη θερμότητα ὁ Πατὴρ Εὐθυμίου, Ἱερα-

τικὸς Προϊστάμενος ἐν Βοστώνῃ, ὁ ὁποῖος εἶνε καὶ διδάσκαλός μας, διότι ἔρχεται εἰς τὴν Σχολὴν μας κάθε ἑβδομάδα τὴν Πέμπτην καὶ μᾶς κάνει μάθημα Πατρολογίας καὶ πρακτικῆς Βυζαντινῆς ψαλτικῆς.

Ὅταν ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς λειτουργίας, ἀνεθήκαμεν ἀπὸ τὸ Σχολεῖον εἰς τὸν Ναὸν, δύο-δύο, ἀργὰ-ἀργὰ, μὲ μεγάλην τάξιν ἐπροχωρήσαμεν πρὸς τὸ εἰκονοστάσιον, ἐκάμαμεν τὴν ὑπόκλισιν ἐμπρὸς εἰς τὴν Ὁραίαν Πύλιν καὶ ἐλάβαμεν τὰς θέσεις μας εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ Ναοῦ, ἐνῷ ἡ πολλὴ λαμπρὰ χορωδία τοῦ «Εὐαγγελισμοῦ», εὗρίσκετο εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος. Ἡ Ἑκκλησία εἶχε γεμίσει τόσον πολὺ ὥστε πολλοὶ ἀνθρωποι, ἠναγκάσθησαν ἕως τὸ τέλος τῆς Λειτουργίας νὰ σταθοῦν ὄρθιοι πλησίον εἰς τὸ εἰκονοστάσιον καὶ εἰς τοὺς διαδρόμους τῶν καθισμάτων, ἀλλὰ δὲν τοὺς ἐνοχλοῦσε τοῦτο διότι εἶχαν ἔλθει νὰ μᾶς ἰδοῦν καὶ νὰ ἀκούσων τὴν χορωδίαν μας, καὶ ἐβλέπαμεν εἰς τὰ μάτια ὅλων τὴν χαρὰν πού τοὺς ἐπροξενήσαμεν.

Ἡ Σχολὴ μας ἔψαλεν εἰς τὸ περισσότερον μέρος τῆς Θείας Λειτουργίας καὶ ἡ χορωδία τοῦ «Εὐαγγελισμοῦ» ἔψαλε τὸ ὑπόλοιπον.

Μετὰ τὸ «Ἄξιον ἐστὶ» ὁ σεβαστὸς Διευθυντὴς μας, Πανοσιολογιώτατος Πατὴρ Καβάδας καὶ ὁ Πατὴρ Εὐθυμίου, ἀπήγγειλαν πολὺ συγκινητικούς λόγους, οἱ ὁποῖοι ἔφεραν δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μας, διότι μᾶς ἔλεγον πόσῃ ἐμπιστοσύνην καὶ ἀγάπην ἔχει ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Ἀμερικῆς εἰς ἡμᾶς καὶ πῶς περιμένει νὰ φανώμεν ἄξιοι τῆς ἀγάπης του. Αὐτὸ τὸ εἶδαμεν καὶ ὅλοι ἐμεῖς πραγματικόν, διότι εἰς τὸ τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας, ὅλο τὸ ἐκκλησίασμα μὲ πολλὴν ἀγάπην μᾶς συνέχαιρεν ὅλους.

Ἐπειτα ἐκαθήσαμεν εἰς τὸ γεῦμα τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐτοιμάσει ἡ Φιλόπτωχος Ἀδελφότης τῆς Βαστώνης τόσον ὡραία. Τότε μᾶς ὠμίλησεν ἡ Πρόεδρος τῆς Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος κ. Σεβ. Σταυρινοῦ καὶ ἔδωκε ἐν τσὲκ 100 δολάρια διὰ τὰ ἔξοδα τῶν ράσων μας. Κατόπιν ὁ Ἐφορος τῆς Σχολῆς μας κ. Ἀντώνιος Ἀναστασιάδης, ἠγαρήσθη ἀπὸ μέρους μας καὶ τῆς Σχολῆς μας τὴν Πρόεδρον καὶ ἐπρόσθεσε καὶ διὰ μᾶς θερμούς λόγους.

Μετὰ τὸ γεῦμα, μὲ μεγάλην προθυμίαν, μερικοὶ ὁμογενεῖς τῆς Βοστώνης, μὲ τὰ αὐτοκίνητά των μᾶς ἐπῆγαν περιοδεῖαν εἰς τὸ Χάρβαρντ Πανεπιστήμιον καὶ εἰς ἄλλα διάφορα μέρη τῆς Βοστώνης καὶ τοῦ CAMBRIDGE.

Τὸ ἐσπέρας ἐπεστρέψαμε πάλιν εἰς τὴν Σχολὴν μας μὲ ἀπερίγραπτον χαρὰν εἰς τὴν ψυχὴν μας ἀπὸ ὅσα συνέβησαν ὅλην τὴν ἡμέραν. Τέλος θέλω νὰ προσθέσω ὅτι οὐδέποτε εἰς τὴν ζωὴν μου ἐσυγκινήθην τόσον πολὺ, ὅσον ἐσυγκινήθην εἰς τὴν Λειτουργίαν αὐτῆς τῆς Κυριακῆς, ἡ ὁποία θὰ μοῦ μελεῖ ἀξέχαστη. Ἡ τάξις πού ἦτο εἰς τὸν Ναὸν καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια μᾶς ἔκαμαν μεγάλην ἐντύπωσιν· ἐνῷ ἦσαν σχεδὸν χίλια πεντακόσια πρόσωπα, ἦτο τέτοια ἡσυχία ὥστε ἐνόμιζες ὅτι ὁ Ναὸς ἦτο ἄδειος. Εὐχομαι δὲ ἐντὸς ὀλίγου καιροῦ νὰ ὑπάγωμεν καὶ πάλιν, καὶ ἐλπίζω ὅτι τὸ ἴδιο θὰ αἰσθανθῶ καὶ εἰς ἄλλας Κοινοτικὰς Ἑκκλησίας εἰς τὰς ὁποίας θὰ πηγαίνωμεν κάθε δύο Κυριακάς.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΗΛΙΟΥ ΠΑΠΑΔΕΑΣ

Μαθητὴς τῆς Προπαρασκ. Θεολογικῆς Σχολῆς
τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἐν Πάμφρετ, Κονν.

ἐκ τῶν Ὁρθοδόξων ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς Ἀρχιμ. Ἀθηναγόρας Καβάδας καὶ ὁ Καθηγητὴς Ν. Ἀρσένιεφ, Πολωνός. Ὅταν τὸ ἐν λόγῳ report μετὰ μίαν ἡμέραν ἀπὸ τῆς συντάξεώς του καὶ ψηφίσεώς του ὑπὸ τοῦ Τμήματος ἦλθεν εἰς τὴν Γενικὴν Συνεδρίασιν τοῦ ὅλου Συνεδρίου, προεκάλεσεν ἀντιρροήσεις ἐκ μέρους μερικῶν Διαμαρτυρομένων καὶ παρεπέμφθη εἰς τὸ Drafting Committee, τὸ ὁποῖον ἥλλαξε μερικὰς ἐκφράσεις καὶ κατόπιν ἐθεωρήθη ὡς τελικόν, ἀσχέτως τοῦ ὅτι ἡ νέα μορφή δὲν ἦτο ἀπολύτως ἱκανοποιητικὴ δι' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι συνεζητήσαμεν καὶ καθωρίσαμεν προηγουμένως τὰς καταλλήλους ἐκφράσεις. Διὰ τοῦτο μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς μεταφράσεως θὰ ὑποδείξωμεν ὅσα σημεῖα παρουσιάζονται εἰς αὐτὸ ἀμφίβολα, μολονότι ὁ εἰσηγητὴς τοῦ report εἰς τὴν Γενικὴν Συνεδρίαν Prof. Manson ἐχαράκτηρισεν αὐτὸ ὡς ὁ μ ο φ ὧ ν ς ψ η φ ι σ θ ἔ ν.

(Εἰς τὸ ἐπόμενον ἄρθρον, τὸ κείμενον τοῦ report ἐν μεταφράσει καὶ ἐξέτασις αὐτοῦ ἀπὸ δογματικῆς Ὁρθοδόξου ἀπόψεως.)

ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ

ΕΙΜΑΙ ΕΝΟΧΟΣ

«Όχι ως 'Ιερέα αλλά ως κατηγορούμενον παρουσιάζω εις τὸ ἄρθρον αὐτὸ τὸν ἑαυτόν μου. Ὡς κατηγορούμενον ὑπὸ τῆς Πατρίδος μου καὶ τῆς Ἐκκλησίας μου καὶ εἰς τὴν ὀργισμένην ματιὰ πού καὶ αἱ διὰ τοῦ ἐκτοξεύουν καὶ εἰς τὴν ἀπειλητικὴν ἐρώτησιν πού μου προβάλλουν: «Τί ἔκαμες καὶ τί κάμνεις ὡς Ἕλλην Ἱερεὺς στὴν ξενιτειὰ γιὰ τὰ παιδιά μας;» χαμηλώνω μόνον τὰ μάτια μου ὡς ἔνοχος μὴ ἔχοντας τί νὰ ἀποκριθῶ.

Καὶ δὲν τολμῶ νὰ σηκώσω τὰ μάτια μου καὶ ν' ἀτενίσω τὴν μορφὴν τῆς Πατρίδος μου καὶ τῆς Ἐκκλησίας μου πού σὰν ζωντανὸν ὄραμα ξανοίγει μπρὸς στὰ μάτια τῆς φαντασίας μου, διότι ἡ φωνή τους στὴν ψυχὴ μου εἶνε τρανταχτή, γεμάτη ἀλήθειαν πού καταγγέλλει τὴν ἐνοχὴν μου.

«Τί κάμνεις ὡς Ἕλλην Ἱερεὺς αὐτοῦ στὴν ξενιτειὰ γιὰ τὰ παιδιά μας;—μὲ ἐρωτοῦν.—Εἶσαι ὁ θρησκευτικὸς, πνευματικὸς καὶ κοινωνικὸς ποιμὴν των. Σοῦ ἐδώσαμε τὸ πρόνομιον νὰ τοὺς καθοδηγῇς, νὰ τοὺς ἀναπτύξῃς, νὰ τοὺς παρατηρῇς, νὰ τοὺς ἐπιβάλλῃς τὸν σεβασμὸν πρὸς τὸ ἄτομόν τους, νὰ τοὺς ἀναδείξῃς ὡς ἐκπολιτιστικὰ στοιχεῖα στὴν ξένην αὐτὴν χώραν, οὕτως ὥστε τὸ ὄνομα Ἑλληνας νὰ εἶνε ἴσον μὲ τὴν προσωνυμίαν φιλήσυχος καὶ προσδευτικὸς πολίτης, τὸ δὲ Ὁρθόδοξος νὰ εἶνε τὸ δηλωτικὸν τοῦ ἀληθοῦς χριστιανοῦ μέσα εἰς τὸν κινεῶνα τῶν θρησκειῶν καὶ δοξασιῶν τῆς χώρας αὐτῆς. Τί ἔκαμες ἕως τώρα;»

Καὶ εἰς τὰς κατηγορηματικὰς αὐτὰς ἐρωτήσεις τῆς Πατρίδος καὶ τῆς Ἐκκλησίας μου δὲν ἔχω τίποτε νὰ ἀποκριθῶ, διότι ἡ ἐνοχὴ μου μοῦ σταματᾷ τὴ φωνὴν στὸ λάρυγγα καὶ μοῦ παραλύνει τὴ γλῶσσαν· ἀλλὰ κάνοντας τὴν ἀνάγκην ἀρετὴν, ὁμολογῶ ὅτι εἰμαι ἔνοχος.

Ἀπὸ τὸ Ἱερὸν Βῆμα δὲν ἔπαυσα νὰ ὁμιλῶ διὰ τὴν ἀνάδειξιν τοῦ χαρακτῆρος καὶ δὲν ἔπαυσα νὰ τονίζω καθέ φορά πού ὁμιλῶ, ὅτι ἐάν ὁ ἄνθρωπος δὲν μάθῃ νὰ σέβεται τὸν ἑαυτόν του, εἶναι ἀνάξιος ὅχι μόνον νὰ εἶνε ὁπαδὸς τοῦ ἀναμορφωτοῦ τῆς ἀνθρωπότητος Χριστοῦ, ἀλλὰ νὰ εἶνε ἔστω καὶ μέλος κοινωνίας.

Καὶ ὅμως ἐνῷ ὁμιλῶ γιὰ χαρακτῆρα δὲν εἶχα ἐγὼ τὸν χαρακτῆρα οὕτως ὥστε ὡς Ἱερατικὸς Προϊστάμενος νὰ ἀπαιτήσω ἀπὸ τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Κοινότητος καὶ ἀπὸ ὁλόκληρον τὸ ποίμνίον μου νὰ σεβασθῇ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θεωρῶ ἀπαραίτητον διὰ τὸν ἀνθρωπισμὸν μου.

Καὶ θὰ ἀναφέρω συγκεκριμένως τὰ γεγονότα.

Πρὸ ἐπτὰ μηνῶν ἔγινε ἓνα Μπαζάρ ὑπὸ τῆς Κοινότητος μου καὶ κατὰ τὴν πολὺ κακὴν συνήθειαν πού ἐπεκράτησε ἀπὸ ἄλλες χρονιές, ἐπουλοῦσαν τὴν ἡμέραν ἐκείνην κρασί ἐκεῖ καὶ ἄλλα οἰνοπνεύματα. Τὸ Μπαζάρ αὐτὸ ἔγινε στὰς αἰθούσας τοῦ Σχολείου καὶ τὸ κρασί καὶ τὰ οἰνοπνεύματα ἐπουλιῶντο εἰς μίαν ἀπὸ τὰς αἰθούσας, ὅπου τὰ παιδιά μας διδάσκονται τὴν σωφροσύνην καὶ τὴν ἠθικὴν. Τὴν ὀρχήστραν τοῦ Μπαζάρ τὴν ἀποτελοῦσαν ἐπαινετῶς παιδιά μας Ἑλληνόπουλα εἰς τὴν τρυφερωτέραν ἡλικίαν. Ἐπανειλημμένως προσελήθη ἡ ὀρχήστρα τῶν παιδιῶν αὐτῶν νὰ παίξῃ εἰς τὴν πρόχειρην αὐτὴν τεβέρναν διὰ νὰ χορεύσουν καὶ διασκεδάσουν αὐτοὶ πού ἔπιναν. Τὰ παιδιά αὐτὰ ἦσαν θεαταὶ τῶν συγγενῶν των, πού ἔπιναν ἀσφαλέστατα περισσότερον ἀπὸ ὅσο θὰ μπορούσαν νὰ πιοῦν καὶ ἤκουαν λόγια καὶ

ἔβλεπαν κινήσεις μεθυσμένων ἀνθρώπων. Τί αἰσθήματα ἐγεννιῶντο εἰς τὰς ἀνανάπτυκτες ψυχὰς τῶν παιδιῶν αὐτῶν ἀφ' ἑνὸς τὸν καθένα σας νὰ φαντασθῇ. Καὶ τὸ πλεῖδ χειρότερο, τὰ παιδιά αὐτὰ καὶ πολλὰ ἄλλα ἀκόμη, ἔχαναν καὶ τὸν ἐλάχιστον σεβασμὸν πρὸ ἓνα ἱερὸν ἴδρυμα τὸ ὁποῖον ὀνομάζομεν Ἑλληνοκὸν Σχολεῖον καὶ τὸ ὁποῖον ἔβλεπαν μεταβεβλημένον εἰς ταβέρναν.

Ἐγὼ ὁ Ἱερατ. Προϊστάμενος τῆς Κοινότητος τὰ ἔβλεπα αὐτὰ, ἡσθάνθην τὴν ψυχὴν μου νὰ ἐξανίσταται καὶ ὁμῶς δὲν ἔδειξα τὸ ἀπαιτούμενον ἠθικὸν σθένος, νὰ ἀπαιτήσω νὰ σταματήσῃ τὸ φοβερὸ αὐτὸ κακὸν καὶ νὰ κλεισθῇ ἡ αἴθουσα ἐκείνη τοῦ σχολείου διὰ νὰ μὴ βεβηλοῦνται τὰ ἱερά μας.

Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν εἶμαι ὁ μόνος ἔνοχος. Τὰ Διοικητικὰ Συμβούλια κάθε χρόνον ἀντιγράφουν τὴν δραστηριότητα τοῦ ἑαυτοῦ ἄλλου δηλ. προσπαθοῦν νὰ μιμηθοῦν, ὅτι ἔκαναν τὰ προηγούμενα Συμβούλια· εἰς τὸν ζήλόν τους δὲ διὰ νὰ ἔχουν καλυτέραν ἐπιτυχίαν δὲν προσέχουν πολὺ εἰς τὰ μέσα τὰ ὁποῖα ἐφαρμόζουν διὰ τὴν νομιζομένην ἐπιτυχίαν. Εἶνε καθήκον τοῦ Ἱερέως νὰ ὑποδείξῃ εἰς τὸ Συμβούλιον ποῖα μέσα δὲν εἶνε καλὰ, δὲν εἶνε ἠθικά, δὲν εἶνε ἐποικοδομητικά. Καὶ ὅταν λέγω, ὅτι ὁ Ἱερεὺς ἔχει καθήκον νὰ ὑποδείξῃ, ἐννοῶ καὶ νὰ ἀπαιτήσῃ καὶ νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν ἀπαιτήσιν τοῦ αὐτοῦ.

Ἐγὼ εἶμαι ἔνοχος διότι τὸ ὑπέδειξα μὲν ἀλλὰ δὲν τὸ ἀπήτησα νὰ γίνῃ.

Ἄς ἔλθωμεν εἰς τὸ δεύτερον γεγονός.

Τὴν προπερασμένην Κυριακὴν εἶχεν ἡ Κοινότης ἐκδρομὴν. Εἶνε λίαν ἐπαινετὸν τὸ Συμβούλιον τῆς Κοινότητος, πού ἐφρόντισε κατὰλληλα γιὰ ὅλα καὶ γιὰ τὰς μικρότερες ἀκόμη λεπτομέρειας μιᾶς ἐκδρομῆς, ὥστε νὰ μείνουν ὅλοι ὅσοι θὰ ἐπὶ γαίαν τελείως εὐχαριστημένοι. Ἐπὶ πλέον δέ, διὰ νὰ δοθῇ μεγαλυτέρα ἐπιστημὸς καὶ νὰ ἐξαγιασθῇ ὁ σκοπὸς τῆς ἐκδρομῆς, ἀπεφασίσθη νὰ γίνῃ θρησκευτικὴ ἀκολουθία καὶ κήρυγμα εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκδρομῆς.

Ὁ ἀγαθὸς Θεὸς ἐκράτησε κατακάθαρον τὸν οὐρανὸν καὶ ἦτο πράγματι μιὰ ἡμέρα ἡλιόλουστος κατὰλληλη διὰ νὰ ἀπολαύσουν οἱ ἐκδρομεῖς μιᾶς ἡμέρας ζωῆς εἰς τὸ ὑπαίθριον, τὸν ἥλιον, τὸν ἀέρα τὸν καθαρὸν καὶ τὴν ἀδελφικὴν συνδιασκέδασιν.

Ἐγίνε ἡ ἀκολουθία καὶ εἰς τὸ κήρυγμά μου ἐτόνισα ἐπανειλημμένως ὅτι θὰ ἔκανε φοβερὸ ἀδίκημα ἐναντίον ὅλης τῆς Κοινότητος καὶ ὅχι ὀλιγώτερον ἐναντίον τοῦ ἑαυτοῦ τοῦ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θὰ ἐξήτει ἀπόλαυσιν στὸ ποτὸ πού θὰ τὸν ἔκανε νὰ κάμῃ κάποιαν ἀσχημοσύνην καὶ νὰ ἀμαυρώσῃ τὴν ὁμορφίαν τῆς ἐκδρομῆς.

Ἄλλ' ὁποῖα εἰρωνεῖα!! Ἀκριβῶς ἐμπρὸς στὰ μάτια μου, τὴν ὥραν, πού ἔλεγα αὐτὰ ἦτο τὸ μέρος ὅπου ἦτο ἀρκετὴ προμήθεια ποιοῦ καὶ μόλις θὰ ἐτελεῖτο ἐγὼ θὰ ἄνοιγε τὸ ΒΑΡ νὰ πουλήσῃ ἐκεῖνο, πού συνιστοῦσα νὰ μὴ πιοῦν οἱ ἐκδρομεῖς. Καὶ ἐνῷ τὸ ἀπηγόρευα, δὲν μετεχειρίσθηκα οὔτε μόνον ἠθικοῦ σθένους νὰ ἐπιβάλλω τὴν ἀπαγόρευσιν, πού ἔκανα καὶ νὰ ἀπαιτήσω νὰ μὴ πουληθῇ οὔτε σταγόνα. Ἐκεῖνο δὲ τὸ ὁποῖον βαρύνει περισσότερο τὴν ἐνοχὴν μου εἶνε, ὅτι ὑπευθύνως ὑπεσχέθην εἰς τὸν ἀστυνομικὸν ὁ ὁποῖος ἦτο ἐκεῖ ὅτι δὲν θὰ συμβοῦν ἔκτροπα· ἐνῷ δὲν θὰ εἶχα καμμίαν δύναμιν νὰ ἐπιβάλλω τάξιν εἰς μεθυσμένους, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὸ πλεῖστον θὰ ἔπιναν τὸ ποτὸ πού ἡ ἐπίσημος Κοινότης ἐπουλοῦσε.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀνοχῆς μου καὶ τῆς ἐνοχῆς μου κα-

τὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἦτο φυσικόν. Ἐνῷ ὅλα ἦσαν καταληρώτατα διὰ μίαν ἀπολύτως ἀδελφικὴν συνδιασκέδασιν, ὤταν ἡ ἐνέργεια τοῦ πιστοῦ ἐκτύπησε ἐκείνους πού ἔπιαν, ἄρχισαν αἱ προκλήσεις, προσβολαί, ὕβρεις, βλασφημίαι, συμπλοκαί, κτυπήματα, φωνές γυναικῶν καὶ παιδιῶν, πανικὸς καὶ τόσα ἄλλα, πού ἦσαν ἱκανὰ νὰ καταστρέφουν τὴν ἐπιτυχία καὶ ὡμορφιά τῆς ἐκδρομῆς. Καὶ θὰ ἦτο βέβαια αὐτὸ ἀρκετὸν γιὰ νὰ ἐντραποῦμε καὶ νὰ θεωρήσουμε οἱ ὑπεύθυνοι ἔνοχον τὸν ἑαυτὸν μας· ἀλλὰ ἦτο δυνατὸν νὰ συμβῇ καὶ ἄλλο χειρότερον τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο εὐκολον ὁ θερμοκάιμος Ἕλλην ὑπὸ τὴν ἐπήρξειαν τοῦ πιστοῦ νὰ κάμῃ καὶ αὐτὸ θὰ ἦτο αἱματοχυσία. Σήμερα, ἀφοῦ ὁ Θεὸς ἐβοήθησε καὶ προσελήφθη τὸ κακόν, μᾶς φαίνεται ἀπίθανον ὅτι θὰ συνέβαινε τέτοιο πρᾶγμα· ἀλλὰ πρὸς διάπραξιν ἐνὸς φόνου εἰς τοιαύτας περιστάσεις δὲν χρειάζονται πολλὰ πρᾶγματα· εἶνε ζήτημα ἐνὸς ἀπλοῦ συμβάντος. Καὶ ἐὰν αὐτὸ συνέβαινε καὶ ὁ φονεὺς ἢ ὁ φονευθεὶς ἦτο ἕνας οἰκογενειάρχης, ποῖος ἀπὸ ἐμᾶς θὰ εἶχε τὸ κατάλληλον ἀνάστημα διὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν φοβερὰν εὐθύνην ἀπέναντι τῆς κοινωνίας καὶ τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης; καὶ ποῖος ἀπὸ ἐμᾶς θὰ ἦτο τόσο μεγάλος ὥστε νὰ στοματῇ τὸν καταρράκτην τῶν κατακραυγῶν τοῦ ξένου τύπου ἐναντίον τῆς ἐθνικότητός μας, διὰ τὴν ὁποίαν τόσες φορὲς ἐμεῖς οἱ ἴδιοι δίνουμε ἀφορμὴν δυσφημήσεως;

Δὲν θέλω νὰ εἶπω περισσότερα ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ καὶ ἀρκοῦμαι νὰ εὐχαριστήσω τὸν Θεὸν ὅτι μᾶς ἀπὶπλάξε ἀπὸ μίαν τέτοιαν φοβερὰν δυσχέρειαν θέσεως.

Ἀλλὰ θὰ ἤθελα νὰ υποβάλω μίαν ἐρώτησιν: Τί εἶνε αὐτὸ πού ἀναγκάζει τὰ διάφορα Συμβούλια νὰ ἔχουν εἰς τὰς συγκεντρώσεις αὐτὰς τῆς Κοινότητος οἰνοπνευματώδη ποτὰ καὶ κρασί; καὶ ποία ἀνάγκη μὲ ἔκαμε ἐμὲ δυὸ φορὲς νὰ μὴ ἀπαιτήσω τὴν ἀπαγόρευσιν καὶ ὅλους τοὺς ἐκδρομεῖς νὰ μὴ διαμαρτυρηθοῦν;

Ἡ ἀπάντησις εἶνε ὅτι τὰ Συμβούλια ἔχουν τὴν ιδέαν ὅτι ἡ Ἐκκλησία καὶ ἐν γένει ἡ διοίκησις τῆς Κοινότητος εἶνε μίτzinges προποζίσιον, δηλ. ἐμπορικὴ ἐπιχείρησις. Δυστυχῶς ἡ γνώμη αὕτη εἶνε γνώμη τῶν περισσοτέρων Ἑλλήνων. Δυστυχῶς ἐπιτυχία ἐνὸς Συμβουλίου θεωρεῖται μόνον ὅταν κατορθώσῃ νὰ εἰσπράξῃ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερα χρήματα. Εἶνε ἀδιάφορον ἐὰν τὰ μέσα πού θὰ μεταχειρισθῇ διὰ τὴν εἰσπραξιν εἶνε ἀξιοπρεπῆ ἢ ἀναξιοπρεπῆ, ἠθικὰ ἢ ἀνῆθικα. Τὸ Συμβούλιον χαρακτηρίζεται ὡς ἀνίκανον ἐὰν δὲν ἐπωφελεῖται πάσης περιστάσεως, καλῆς ἢ ἀθλίας, πρὸς εἰσπραξιν χρημάτων. Ἐὰν ἡ Κοινότης κάμῃ μίαν ἠθικὴν πρόοδον, ἐὰν ἡ Ἐκκλησία ἐκτελέσῃ ἕνα καλὸν προορισμὸν, κανεὶς σχεδὸν δὲν ἐνδιαφέρεται, παρὰ ὁ καθένας ἐρωτᾷ πόσα εἰσπράχθησαν εἰς τὸ ἕνα καὶ πόσα εἰς τὸ ἄλλο.

Ἀλλὰ πράγματι αὐτοῦ ἔγκειται ἡ ἐπιτυχία ἢ ἀποτυχία ἐνὸς Συμβουλίου;

Εἰς τὴν ἀπάντησιν πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν ποῖον σκοπὸν ἔχει ἡ εἰσπραξὶς χρημάτων ὑπὸ τῆς Κοινότητος. «Ὅλοι θὰ μοῦ εἴπουν ὅτι χρειάζονται χρήματα διὰ τὴν συντήρησιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Σχολείου. Ἀλλὰ τί προορισμὸν ἔχει ἡ συντήρησις Ἐκκλησίας καὶ Σχολείου; Εἰς αὐτὸ ἀπαντῶ ἐγὼ ὅτι ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ Σχολεῖον μᾶς χρειάζονται διὰ τὴν ἠθικὴν διαπαιδαγώγησιν μας, διὰ τὴν διατήρησιν μας εἰς τὴν πίστιν τῶν προγόνων μας, εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῶν παιδιῶν μας εἰς τὴν γλώσσάν μας καὶ τὸν ἐθνισμὸν μας πρὸ παντὸς δὲ ἢ μὲν Ἐκκλησία διὰ νὰ ἠθικοποιώμεθα

σύμφωνα μὲ τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἀγιαζώμεθα, τὸ δὲ Σχολεῖον διὰ τὴν χριστιανικὴν καὶ ἑλληνοπρεπῆ διαπαιδαγώγησιν τῶν παιδιῶν μας.

Διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὸν προορισμὸν τῆς ἡ συντήρησις Ἐκκλησίας καὶ Σχολείου πρέπει καὶ τὰ μέσα μὲ τὰ ὁποῖα θὰ συντηρηθοῦν νὰ εἶνε ἀπολύτως ἠθικὰ· ἄλλοιῶς εἶνε προτιμότερο νὰ μὴ ὑπάρχῃ οὔτε Ἐκκλησία οὔτε Σχολεῖον.

«Ὅταν εἰς τὰς συγκεντρώσεις μας, ἐκδρομάς, Μπαζάρ, θέατρα, πουλοῦμε κρασί καὶ οἰνοπνεύματα διὰ νὰ εἰσπράξωμε χρήματα διὰ τὴν συντήρησιν Ἐκκλησίας καὶ Σχολείου, εἶνε προτιμότερον νὰ μὴ ἔχουμε κανένα ἀπὸ τὰ δύο. Δι' ἐκείνους πού ἀμφιβάλλουν, λέγω ἕνα παράδειγμα. Ἐνας πατέρας ἔχει πέντε κορίτσια· καὶ λέγει: «ἐγὼ θέλω νὰ σπουδάσω τὰ κορίτσια μου νὰ γίνουν ἠθικὰ καὶ καθὼς πρέπει, ἀλλὰ ἐπειδὴ εἰμαι πτωχὸς καὶ δὲν ἔχω τὰ μέσα θὰ στείλω τὰ τρία μεγαλύτερα νὰ τραγουδοῦν καὶ νὰ χορεύουν εἰς τὰ καφέ σαντάν, εἰς τὰ καμπιρέ, κ' ὅπου ἄλλοι χειρότερα, ἀρκεῖ νὰ μοῦ φέρουν χρήματα διὰ νὰ σπουδάσουν καὶ τὰ πέντε.»

Στὴ σκέψιν τοῦ πατέρα αὐτοῦ θὰ ἔλεγε κάθε Ἕλλην: «Κακόμοιρε πατέρα· ἂν πρόκηται νὰ στείλῃς τὰ θηλυκά σου στὰ καμπιρέ διὰ νὰ σοῦ φέρουν χρήματα καὶ νὰ ἐξαχρειωθοῦν, διὰ νὰ τὰ σπουδάσῃς, εἶνε πολὺ καλύτερα νὰ τὰ κρατήσῃς εἰς τὸ σπίτι σου καὶ ἂς πᾶνε στὴν κατάρρα ἢ σπουδὲς καὶ τὰ καλὸ τους.»

«Ὅλοι βέβαια αὐτὴν τὴν γνώμην θὰ εἶχαμεν καὶ ὅμως αὐτὴν τὴν συμβουλὴν δὲν τὴν δίνουμε εἰς τὸν ἑαυτὸν μας, πού κάνουμε σχεδὸν τὸ κακὸ τὸ ὁποῖον θὰ ἔκανε ὁ πατέρας ἐκεῖνος.

Θέλοντας νὰ συντηρήσουμε Ἐκκλησίαν, διὰ τὴν συντήρησιν τῆς πουλοῦμε οἰνοπνεύματα καὶ κρασί εἰς τὰς ἐπισήμους συγκεντρώσεις καὶ ἐξαχρειώνομεν τοὺς ἀνθρώπους μας τοὺς ὁποῖους ἡ Ἐκκλησία μας ὀφείλει νὰ τοὺς ἠθικοποιήσῃ· καὶ θέλοντας νὰ συντηρήσουμε Σχολεῖον διὰ τὰ παιδιά μας μεθοῦμε καὶ ἐξαχρειώνομεν τοὺς συγγενεῖς των διὰ νὰ τοὺς πάρουμε τὰ χρήματα, πού χρειάζονται διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ Σχολείου. Καὶ πέρνομε μαζύ μας τὰ παιδιά αὐτὰ εἰς τὰς συγκεντρώσεις μας διὰ νὰ ἰδοῦν μεθυσιμένον τὸν πατέρα τους, τὸν μεγαλύτερον ἀδελφόν τους, τὸν θεῖόν τους, τὸν συγγενὴ τους καὶ νὰ τοὺς ἰδοῦν ὅλους αὐτοὺς εἰς ἀθλίαν κάποτε κατάστασιν καὶ ν' ἀκούσουν, βλασφημίας, βρισιές, νὰ ἰδοῦν διαπληκτισμούς καὶ ἄλλα χειρότερα, καὶ μὲ ἕνα λόγον ἐξαχρειώνομεν μεγάλους καὶ μικροὺς μὲ τὴν ἀνόητη πρόφασιν νὰ συντηρήσουμε Ἐκκλησίαν καὶ Σχολεῖον.

Ἐὰν οἱ Ἕλληνες θέλουν νὰ συντηρήσουν Ἐκκλησίαν καὶ Σχολεῖον ὀφείλουν νὰ συνεισφέρουν οἰκειοθελῶς τὰ μέσα, καὶ ὅχι μὲ μέθην. Οὐδέποτε πρέπει νὰ ἐπιτρέψωμεν τὴν ἐξαχρειώσιν των διὰ νὰ τοὺς πάρουμε χρήματα· εἶνε μία πρᾶξις φοβερὰ ἀθλία, καθολοκληρίαν ἀντίθετος πρὸς τὸν σκοπὸν καὶ προορισμὸν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Σχολείου.

Ἐκλήρωσα τὸν ἑαυτὸν μου ἔνοχον μέχρι τοῦδε· δηλῶ ὅμως ἐπισήμως ὅτι δὲν θὰ ἐπιτρέψω ποτὲ πλέον εἰς τὸν ἑαυτὸν μου νὰ γίνῃ συνένοχος τῆς ἀθλιότητος πού μᾶς συνέβη στὴν τελευταίαν αὐτὴν ἐκδρομὴν.

Εἰς τὴν ἐρώτησιν πού μοῦ κάνει ἡ Πατρις καὶ ἡ Ἐκκλησία μου ἀπαντῶ: «Ἀγαπητὴ μου Πατρις καὶ Ἐκκλησία, ζητῶ μυριάδας συγγνώμην διὰ τὴν παραμέλησιν τοῦ καθήκοντός μου πρὸς τὰ παιδιά σας καὶ ἀδελφία μου· ἀλλ'

ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΩΝ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ

(Συνέχεια ἐκ τῆς 7ης σελ. καὶ τέλος)

πλευρὸν τῶν Ἱερέων, καὶ μὲ πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν διὰ τὸ ἔργον τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου. Τὰ Κατηχητικά ἢ Ἐκκλησιαστικά Σχολεῖα πρέπει νὰ εὐρίσκωνται πάντοτε ὑπὸ τὴν προεδρίαν ἢ ἐποπτείαν τοῦ Ἱερατικοῦ Προϊσταμένου τῆς Κοινότητος, ὅστις δύναται νὰ διορίξῃ Διευθυντὴν τὸν Διδάσκαλον ἢ τὴν Διδασκάλισσαν Διευθύντριαν, ὡς ἔπραξαν εἰς 42 Κοινότητας.

ΠΩΣ ΒΑΛΙΖΟΜΕΝ

Τὸ σπουδαιότερον ἀπὸ ὅλα τὰ ζητήματα τῶν Κατηχητικῶν μας Σχολείων εἶναι ἡ δημιουργία καὶ ἡ προπαρασκευὴ Κατηχητικοῦ Προσωπικοῦ. Θέλομεν Κατηχητὰς καὶ Κατηχητρίδας κατὰ προτίμησιν ἀπὸ τὰς Νεάνιδας καὶ τοὺς Ἐφήβους τῆς Νέας Γενεᾶς. Εἰς 113 Κατηχητικά Σχολεῖα ὑπῆρχε κατὰ τὸ παρελθὸν Κατηχητικὸν Ἔτος προσωπικὸν ἀπὸ Κατηχητρίδας καὶ Κατηχητὰς. Ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ προετοίμασε καὶ ἀπέστειλε πρὸς ὅλα τὰ Κατηχητικά Σχολεῖα τὰ ἐξῆς βοηθητικά βιβλία καὶ ἐφόδια, διὰ νὰ ὑποβοηθήσῃ τοὺς Ἱερεῖς καὶ τὰς Κοινότητας εἰς τὸν καταρτισμὸν Κατηχητικοῦ Προσωπικοῦ.

1.—«Μορφωτικὴ Διδασκαλία εἰς τὰ Κατηχητικά Σχολεῖα».

2.—«Πρακτικὴ Ἑφαρμογὴ τῶν Κατηχητικῶν Διδασκαλιῶν.»

3.—«Μεθοδικὰ Βοηθήματα τοῦ Διδάσκοντος Προσωπικοῦ» εἰς τὰ ὁποῖα ὑπάρχει ἡ ἀνάλυσις ἐκάστου μαθήματος, ὁ σκοπὸς του, ἡ σχετικὴ Κατηχητικὴ Ἱστορία καὶ τὸ Παιδικὸν Κατηχητικὸν Κήρυγμα.

4.—«Τὰ Κατηχητικά Παιδικὰ Λευκώματα» μὲ σειρὰς εἰκόνων πρὸς ἐπικόλλησιν καὶ συμπλήρωσιν ὠραιωτάτου μικροῦ Κατηχητικοῦ Βιβλίου διὰ κάθε μαθητὴν.

5.—«Παιδικὰ Ἐφόδια», τὰ ὁποῖα καθιστοῦν πολὺ ἀγαπητὸν εἰς τὰ παιδιά τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον.

Μὲ τὴν ἔκδοσιν καὶ κυκλοφορίαν τῶν βοηθημάτων τούτων καθὼς καὶ ἄλλων θέλει καταστῇ δυνατόν νὰ καταρτισθῇ Κατηχητικὸν Προσωπικὸν εἰς ὅλας τὰς Κοινότητας. Εἰς τὰ περισσότερα Κατηχητικά Σχολεῖα λειτουργοῦν μόνον δύο Τμήματα. Μὲ τὴν συμπλήρωσιν ὅπως τῆς Κατηχητικῆς Βιβλιοθήκης καὶ τὸν καταρτισμὸν Κατηχητῶν καὶ Κατητριῶν, θὰ λειτουργοῦν εἰς ὅλα τὰ Κατηχητικά Σχολεῖα τέσσαρα Τμήματα. Ἔχομεν δὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι ἀργότερον θὰ προστεθῇ καὶ εἰδικὸν Τμήμα διὰ τοῦς ἐνηλίκους.

Πλεῖστα ὅσα Σχολεῖα ἔχουν ἀποκτήσει τὰ σχετικὰ νεώτερα μηχανήματα διὰ τῶν ὁποίων ἔχουν τὸ εὐεργέτημα τῆς Ὀπτικῆς Διδασκαλίας, ἡ ὁποία συντελεῖ κατὰ πολὺ εἰς

τὴν εὐλαίαν κατανόησιν τῶν διδασκαμένων καὶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν μεγαλειτέρου ἐνδιαφέροντος ἐκ μέρους τῶν κατηχομένων.

Ἀπὸ τῆς 3ης Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ., ἤρχισαν τὰ μαθήματα τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων. Εἰς πλεῖστα ὅσα Κατηχητικά Σχολεῖα ἔγιναν τελεταὶ σεμινοπρεπεῖς καὶ ἐπιβλητικαὶ ἐγκαθιδρύσεως τοῦ Κατηχητικοῦ Προσωπικοῦ, συμφώνως πρὸς σχετικὸν Τελετουργικὸν τὸ ὁποῖον ἐν καιρῷ ἀπέστειλεν ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ πρὸς τοὺς Ἱερατικούς Προϊσταμένους τῶν Κοινοτήτων.

Κατὰ τὰς ἐνδείξεις τὰς ὁποίας ἔχομεν, φαίνεται ὅτι κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο θὰ αὐξηθῇ κατὰ πολὺ καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν διδασκόντων καθὼς καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν διδασκομένων εἰς τὰ Κατηχητικά Σχολεῖα. Γενικὸν πρέπει νὰ εἶναι τὸ ἐνδιαφέρον διὰ τὴν θρησκευτικὴν διαπαιδαγώγησιν τῶν τέκνων τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀμερικῆς.

Εἰς ὅσας Παροικίας δὲν ἰδρύθησαν καὶ δὲν λειτουργοῦν ἀκόμη Κατηχητικά Σχολεῖα, εἶναι δυνατόν νὰ ἰδρυθοῦν καὶ νὰ λειτουργήσουν τοιαῦτα. Τὸ μόνον πού ἔχουν νὰ κάμουν οἱ ἐνδιαφερόμενοι διὰ μίαν τέτοιαν κίνησιν εἶναι νὰ ἀποταθοῦν πρὸς τὴν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴν, καὶ αὕτη θέλει φροντίσει διὰ τὴν ἰδρύσιν καὶ λειτουργίαν Κατηχητικοῦ Σχολείου εἰς τὴν Παροικίαν τῶν. Ἀκόμη καὶ γονεῖς διαμένοντες εἰς πόλεις ἢ χωρία ἄνευ Ἑκκλησίας καὶ Σχολείου Ἑλληνικοῦ, δύναται νὰ ἀποταθοῦν πρὸς τὴν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴν καὶ αὕτη θέλει ἀποσπελῆι πρὸς αὐτοὺς ὅλα τὰ σχετικὰ διὰ τὴν θρησκευτικὴν μόρφωσιν τῶν ἀγαπητῶν τῶν τέκνων. Τὸ πρόγραμμα τῆς Σεβαστῆς Ἀρχιεπισκοπῆς εἶναι νὰ μὴ μείνῃ Κοινότης ἢ Παροικία χωρὶς τὴν εὐκαιρίαν τῆς θρησκευτικῆς διαπαιδαγωγήσεως τῶν βλαστῶν τῆς Νέας Ἑλληνοαμερικανικῆς Γενεᾶς.

“ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ”

Περιοδικὸν Ἡθικοθρησκευτικόν

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΟΙΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

Συνδρομὴ Ἑτησίᾳ, Ἐξωτερικοῦ, Δολλ. 1,50

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ :

Most Rev. Meletios, D. D., Metropolitan of Christopoleos
OECUMENICAL PATRIARCHATE
Phanar—Istambul—Turkey

Διαδύσατε τὸν «ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΝ».
Συστήσατε καὶ εἰς τοὺς φίλους σας νὰ ἐγγραφοῦν
συνδρομηταὶ του. Ὁρέσαμεν ἐτησίαν συνδρομὴν
μόνον δολλ. 2.00 διὰ νὰ γίνῃ κτῆμα ὅλων τῶν
Ἑλληνικῶν Ὀρθοδόξων οἰκογενειῶν τῆς Ἀ-
μερικῆς. Εἶνε ἡ ὑγιεινότερα πνευματικὴ τροφὴ
πάσης ἡλικίας.

THE ORTHODOX OBSERVER

25-19 30th Drive, Astoria, New York

ὑπόσχομαι ὅτι εἶνε ἡ τελευταία φορὰ αὕτη καὶ ὅτι ἐφ' ὅσον θὰ εἶμαι ἐγὼ εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν ἢ Κοινότης καὶ ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ Σχολεῖον θὰ κρατήσουν τὸ γόνιτρόν τους θύμηλά, διότι εἶμαι βέβαιος ὅτι εἰς πᾶσαν ἐνεργειάν μου θὰ ἔχω εἰς τὸ πλευρόν μου ὁλόκληρον τὴν ὑγιῶς σκεπτομένην μερίδα τῆς Κοινοότητός μου.

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΑ ΚΑΙ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ D. C. DIVRY, Inc.

ΕΚΤΥΠΩΝΟΜΕΝ

Βιβλία, Βιβλιάρια, Καταλόγους, Έφημερίδας, Περιοδικά, Λευκώματα Έσπερίδων, Κάρτες, Μπιλοφέρια, Προσκλητήρια Γάμων, κ.λ.π. με απaráμιλλον ταχύτητα και φιλοκαλίαν εις τιμάς μη έπιδεχομένας συναγωνισμόν.

ΔΙΑ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΕΙΑ

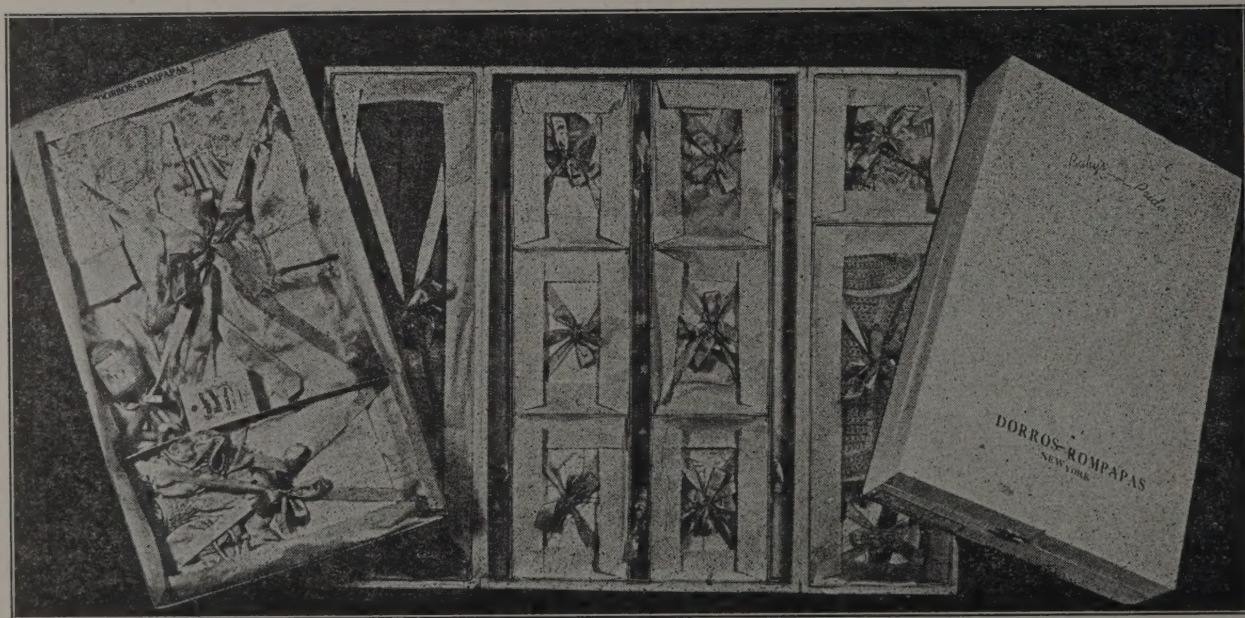
Ειδικώς κατηρτισμένον Τμήμα Ταχυδρομικών Παραγγελιών αναλαμβάνει την εκτέλεσιν πάσης τυπογραφικής εργασίας των Κοινοτικών Ίδρυμάτων — ήτοι Σφραγιδας, Καταστατικά, Έπιστολάς, Προγράμματα, Αποδείξεις κ.λ.π.

240 WEST 23rd STREET

Tel. WAtkins 9-4346

NEW YORK

ΝΕΑ ΒΑΠΤΙΣΤΙΚΑ ΣΕΤΣ ΜΑΡΚΑΣ DORROS - ROMPAPAS

ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΚΑΙ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΑ ΕΝ ΤΗ ΑΓΟΡΑ

Τò ότι κατασκευάζονται από τον κ. Γεώργιον Ντόρρον, κατόπιν 25ετούς πείρας εις τον κλάδον αυτόν, και 10ετούς τοιαύτης έν Παρισίοις, είνε αρκετή εγγύησις διά τούς πελάτας μας, ότι αγοράζοντες από τò Κατάστημά μας είναι θέβαιοι πώς αγοράζουν τὰ τελευταία καλλιτεχνικά σχέδια, ολομέταξα και χειροκέντητα, που είνε επίτηδες διά τὰ Έλληνόπουλα της Έαμερικης εις μεγάλα Sizes και ότι δέν πληρώνουν ούτε ένα σέντ περισσότερο από ό,τι έπρεπε νά δώσουν.

Παραγγελίαι αποστέλλονται πανταχοῦ. Ζητήσατε τον Τιμοκατάλογόν μας. Γράψατε:

DORROS - ROMPAPAS, 313 EIGHTH AVENUE, NEW YORK

No. 11.	Τò Σέτ	\$15.00
No. 12.	Τò Σέτ	\$18.00
No. 14.	Τò Σέτ	\$21.00
No. 15.	Τò Σέτ	\$25.00
No. 16.	Τò Σέτ	\$30.00

ΔΩΡΟΝ

Θαυμασία εικόν της Παναγίας, με χρυσή κορνίζα, κατάλληλος διά τò κρεββατάκι του παιδιού Μεγέθους 3X3½ ίντσες.